

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101002/B/2024/36122358760561668

**PRÁVNE A EKONOMICKÉ ASPEKTY
SANCKÍ EÚ**

Bakalárska práca

2024

Viktória Ilčísková

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

**PRÁVNE A EKONOMICKÉ ASPEKTY
SANCKÍ EÚ**

Bakalárska práca

Študijný program: Ekonomía a právo
Študijný odbor: EKONÓMIA A MANAŽMENT
PRÁVO
Pracovisko: Katedra teórie práva a filozofie práva
Vedúci bakalárskej práce: Mgr. Nikolas Sabján, PhD., LL.M.

2024

Viktória Ilčísková

POĎAKOVANIE

Týmto by som sa chcela poďakovať môjmu školiteľovi Mgr. Nikolasovi Sabjánovi PhD., LL.M. za pomoc a odborné konzultácie pri tvorbe tejto práce.

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Týmto spôsobom čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu písala samostatne prostredníctvom získaných teoretických a praktických poznatkov a prostredníctvom relevantných zdrojov v podobe odbornej literatúry, príslušných právnych predpisov a judikatúry.

V Bratislave, 8. októbra 2023

.....

Podpis študenta

ABSTRAKT

ILČISKOVÁ, Viktória: Právne a ekonomické aspekty sankcií EÚ [Bakalárska práca]. Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta. Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta; Katedra teórie práva a sociálnych vied. – Vedúci záverečnej práce: Mgr. Nikolas Sabján, PhD., LL.M. – Bratislava: PRAF UK, 2024, 59 s.

Cieľom záverečnej práce bolo preskúmanie právnych a ekonomických aspektov sankcií EÚ. Práca je rozdelená na štyri kapitoly. V prvej kapitole sa venujeme všeobecnému vymedzeniu pojmu sankcií a bližšiemu skúmaniu právnych aspektov reštriktívnych opatrení, ako aj presnejšiemu vymedzeniu sankčných režimov. V druhej kapitole sa venujeme ekonomickým aspektom opatrení, ich jednotlivým deleniam a ich dopadom. V tretej kapitole sme sa venovali jednotlivým druhom sankcií na príklade vojnového konfliktu na Ukrajine a zároveň jeho porovnaniu s vojnovým konfliktom na Ukrajine z roku 2014. V poslednej kapitole sa snažíme poukázať ako dané opatrenia vplyvajú na členské štáty EÚ – konkrétne na príklade SR. Výsledkom danej práce by malo byť pochopenie kľúčových pojmov a pochopenie aspektov sankcií EÚ.

Kľúčové slová: sankcie EÚ, právne aspekty, ekonomické aspekty, vojnový konflikt na Ukrajine

ABSTRACT

ILČISKOVÁ, Viktória: Legal and economic aspects of EU sanctions. [Bachelor thesis]. University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy. Comenius University Bratislava. Faculty of Law; Department of Theory of Law and Social Sciences. – Supervisor: Mgr. Nikolas Sabján, Ph.D., LL.M - Bratislava: PRAF UK, 2024, 59 p.

The aim of the thesis was to examine the legal and economic aspects of EU sanctions. The thesis is divided into four chapters. The first chapter deals with a general definition of sanctions and a closer examination of the legal aspects of restrictive measures as well as a more precise definition of sanctions regimes. In the second chapter, we discuss the economic aspects of the measures, their individual subdivisions, and their impact. In the third chapter, we discuss the different types of sanctions using the example of the war in Ukraine, while comparing it with the war in Ukraine in 2014. In the last chapter, we try to show how the measures affect the EU Member States - namely the Slovak Republic. The result of the given work should be an understanding of the key concepts and understanding of the aspects of EU sanctions.

Keywords: EU sanctions, legal aspects, economic aspects, war conflict in Ukraine

PREDHOVOR

Táto bakalárska práca sa zaoberá právnymi a ekonomickými aspektmi sankcií Európskej únie. Vznikla v snahe preskúmať a analyzovať komplexný súbor nástrojov, ktoré EÚ využíva na dosiahnutie svojich zahraničných politických cieľov prostredníctvom sankcií. Práca sa sústreďuje na skúmanie právnych základov sankčných opatrení, ich ekonomické dôsledky a účinnosť v dosahovaní stanovených cieľov.

Motiváciou k výberu tejto témy je jej aktuálnosť a dôležitosť, ktorú sankcie EÚ zohrávajú v kontexte medzinárodných vzťahov a geopolitickej situácie. Sankcie predstavujú významný nástroj vonkajšej politiky, ktorým sa EÚ snaží ovplyvniť správanie krajín alebo subjektov, ktoré porušujú medzinárodné právo, ľudské práva alebo základné demokratické princípy.

Cieľom tejto práce je poskytnúť ucelený pohľad na právne a ekonomické aspekty sankcií EÚ, zhodnotiť ich účinnosť a prínosy v kontexte dosahovania zahraničnopolitických cieľov. Práca je určená pre široké spektrum čitateľov zaoberajúcich sa medzinárodnými vzťahmi, európskou politikou, právom a ekonómiou.

Práca zahŕňa analýzu právnych dokumentov EÚ. Stav poznania je založený na existujúcej literatúre, analýzy a odborné články zodpovedajúce problematike sankcií EÚ.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1. PRÁVNE ASPEKTY SANKCIÍ.....	11
1.1. VYMEDZENIE POJMU SANKCIE V ROVINE PRÁVA EÚ	11
1.2. LEGISLATÍVNE ZAKOTVENIE	13
1.3. PRIJÍMANIE SANKCIÍ V ROVINE PRÁVA EÚ	14
1.3.1. <i>Proces prijatia sankcií v rovine práva EÚ</i>	15
1.4. IMPLEMENTÁCIA SANKCIÍ V ROVINE PRÁVA EÚ.....	16
1.5. SANKČNÉ REŽIMY	17
1.6. PRÍKLAD SANKČNÝCH REŽIMOV: BIELORUSKO	20
2. EKONOMICKÉ ASPEKTY SANKCIÍ EÚ	22
2.1. VYMEDZENIE POJMU EKONOMICKÉ SANKCIE.....	22
2.2. TYPY REŠTRIKTÍVNYCH OPATRENÍ.....	22
2.3. PRÍKLAD TYPOV REŠTRIKTÍVNYCH OPATRENÍ: KĽDR.....	24
2.4. DOPAD EKONOMICKÝCH SANKCIÍ.....	25
2.5. MERANIE UŽITOČNOSTI SANKCIÍ	27
3. KONFLIKT NA UKRAJINE	29
3.1. GENÉZA VZNIKU KONFLIKTU NA UKRAJINE	29
3.1.1. <i>Anexia Krymu</i>	29
3.1.2. <i>Reštriktívne opatrenia v roku 2014</i>	31
3.2. INVÁZIA RUSKA NA ÚZEMIE UKRAJINY 2022.....	32
3.3. REŠTRIKTÍVNE OPATRENIA V REAKCII NA VOJNOVÚ INVÁZIU NA UKRAJINE	33
3.3.1. <i>Ekonomické aspekty reštriktívnych opatrení na ekonomiku Ruska</i>	38
3.3.2. <i>Ekonomické aspekty reštriktívnych opatrení na ekonomiku Ukrajiny</i>	40
4. ANALÝZA JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EÚ	43
4.1. ROZSUDOK VO VECI T-313/22.....	43
4.2. ROZSUDOK VO VECI T-305/22.....	47
5. VPLYV VOJNY NA UKRAJINE NA SLOVENSKÚ EKONOMIKU	49
ZÁVER	51
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	53

Úvod

Téma s názvom právne a ekonomické aspekty sankcií je témou, ktorá je veľmi široká a náročná na spracovanie, preto sme sa rozhodli analyzovať sankcie, ktoré boli uvalené EÚ na Ruskú federáciu po vypuknutí vojny na Ukrajine.

Hlavným cieľom bolo preskúmať, ako tieto sankcie ovplyvňujú EÚ a jej členské štáty, a ako ich EÚ využíva na dosiahnutie svojich cieľov. Práca poskytuje komplexný pohľad na vplyv sankcií EÚ, ich právne zakotvenie v právnom systéme, a ich ekonomický dopad na obchod a hospodárenie jednotlivých krajín.

V modernom svete sankcie plnia funkciu donucovacieho nástroja a sú súčasťou širokej škály opatrení, ktoré EÚ využíva.

Sankcie alebo reštriktívne opatrenia predstavujú najvýznamnejší prostriedok donútenia, ktorým disponuje Európska únia v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (ďalej len „SZBP“). Aj keď Európska únia nedisponuje spoločnými vojenskými silami alebo vlastnou spravodajskou službou, patrí medzi hlavné svetové hospodárske mocnosti.

V tejto práci sme sa zamerali na bližšie priblíženie typov sankcií, ktorými disponuje EÚ ako aj na bližšie určenie ekonomických dôsledkov, ktoré jednotlivé uvalené reštriktívne opatrenia môžu spôsobiť. Ekonomické aj právne aspekty sú kľúčové pri hodnotení a implementácii opatrení, pretože určujú ich účinnosť a zabezpečujú, že sú v súlade s príslušnými normami a pravidlami.

Z právneho hľadiska je nevyhnutné, aby sankcie, ktoré sú uvalené, boli v súlade s medzinárodným právom.

Z ekonomického hľadiska je potrebné posúdenie jednotlivých opatrení a ich vplyvu na hospodárstvo dotknutých krajín.

Metodika danej záverečnej práce na základe vyššie uvedeného obsahuje analýzu právnych dokumentov a súdnych rozhodnutí týkajúcich sa reštriktívnych opatrení EÚ voči Ruskej federácii. Práca je doplnená o štúdium relevantnej literatúry a komparatívneho výskumu medzinárodných sankčných režimov, následne sa v práci venujeme účinnosti

implementácie týchto opatrení v kontexte geopolitických a ekonomických dopadov na ciele krajiny ako aj na členské štáty EÚ.

Štúdie sa nezhodujú na presnom dátume, kedy sa začala študovať sankčná činnosť EÚ. Niektorí autori hovoria o začatí už v roku 1957, niektorí sú toho názoru, že to bolo oveľa neskôr, a to až v roku 1989. Aj napriek týmto dohadom neexistujú žiadne dôkazy o autonómnych sankciách EÚ pred rokom 1981, na ktorú sa viaže aj londýnska správa o Európskej politickej spolupráci.¹

V roku 2003 sa EÚ spoločne dohodla na použití jednotlivých sankcií, na ich aplikovaní a na ich kontrole. Tieto základné princípy sú vymedzené v dokumente „*Guidelines on the implementation and evaluation of restrictive measures*“.

EÚ uvaľovala v priemere rovnaký počet opatrení na podobné ciele ako OSN, avšak EÚ bola oproti OSN aktívnejšia v uvaľovaní opatrení už v 80. rokoch minulého storočia. Aplikácia sankcií momentálne však môže mať veľké dopady nie len na krajiny, ale aj na jednotlivcov žijúcich v týchto krajinách. Sankcie sa môžu dotýkať ekonomických, hospodárskych alebo sociálnych vymožeností jednotlivých krajín.²

Pochopenie ekonomických a právnych aspektov opatrení je dôležité pre ich správnu implementáciu. Ide o dynamickú tému, ktorá si vyžaduje jej neustále sledovanie a kontrolovanie jej účinnosti.

---

¹ KREUTZ, J. Hard Measures by a Soft Power?. Germany : BICC, Bonn, 2005. s. 7-8

² KREUTZ, J. Hard Measures by a Soft Power?. Germany : BICC, Bonn, 2005. s. 15

1. Právne aspekty sankcií

1.1. Vymedzenie pojmu sankcie v rovine práva EÚ

Sankcie môžeme chápať v právnom slova zmysle a zároveň aj v ekonomickom slova zmysle. V tejto kapitole sme sa zamerali na vymedzenie právnych aspektov sankcií.

V literatúre sa môžeme stretnúť s rôznymi interpretáciami sankcií v práve. Thomas Shelling v jednom zo svojich zásadných diel „Arms and Influence“ interpretuje sankcie ako moc, ktorou sa dá spôsobiť bolesť a smútok a prirovnáva ich k druhu vyjednávacjej sily.³

Richard Gordon chápe sankcie v medzinárodnom práve ako opatrenia, ktoré sú prijímané proti štátom, ktoré svojim správaním porušili medzinárodné práva a týmito opatreniami sa medzinárodné organizácie – OSN, EÚ – snažia nasmerovať štáty k dodržiavaniu medzinárodného práva.⁴

Prikláňame sa k názoru, že sankcie ako také môžeme chápať ako administratívne opatrenia, pokutu, prípadne oficiálny zákaz vydávaný štátom alebo štátmi, ktorý sa vydáva proti krajine s cieľom prinútiť ju dodržiavať medzinárodné právo. Môžu byť aplikované voči štátom, prípadne jednotlivcom na základe ich konania.

Sankcie predstavujú nástroj, ktorým sa skupina štátov alebo jednotlivé štáty snažia ovplyvniť správanie krajín, ktoré svojimi úkonmi môže ostatným štátom poškodzovať.

Sankcie delíme na jednostranné („unilateral“) a viacstranné („multilateral“). Jednostranné sankcie sú opatrenia prijímané jednotlivými štátmi bez koordinácie s inými krajinami. Naopak, viacstranné sankcie sú prijímané skupinou štátov spoločne alebo sú prijímané medzinárodnou organizáciou, napr. OSN alebo EÚ.

Sankcie prijímané Európskou Úniou patria medzi viacstranné sankcie, avšak nie nevyhnutne. EÚ môže prijímať sankcie aj bez konsenzu OSN – vtedy hovoríme o autonómnych sankčných opatreniach. O uvalení autonómnych sankcií rozhoduje Rada z vlastnej iniciatívy. Predkladá ich vysoký predstaviteľ únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku alebo členské štáty. Sankcie sú predovšetkým uvalované s cieľom

---

³ NEPHEW, R. The art of sanctions : Columbia University Press, 2018, s. 9-10

⁴ GORDON, R., et al. Sanctions law. London : Bloomsbury Publishing, 2019, s. 36-44

zmeniť politiku štátu, na ktorý sú uvalené, alebo podporiť ciele spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.⁵

Reštriktívne opatrenia EÚ môžu byť taktiež namierené voči členským štátom, v prípade ak členský štát poruší hodnoty EÚ uvedené v čl. 2 ZEÚ, je EÚ oprávnená zaviesť preventívne opatrenia, ak existujú pochybnosti o porušení základných hodnôt a následne sankcie, ak k týmto porušeniam skutočne došlo. Aj napriek tomu, že tieto sankcie nie sú presne zadefinované v ZEÚ, môže dôjsť k zastaveniu hlasovacieho práva Ministrov dotknutého členského štátu alebo hlavy štátov v súlade s čl. 7 ZEÚ.⁶

Sankcie predstavujú zásah založený na donucovacích opatreniach, ktoré ukladá jedna krajina, medzinárodná organizácia alebo koalícia krajín voči inej krajine – vláde, skupine v krajine alebo voči jednotlivcom - s cieľom dosiahnuť zmenu politickej situácie v krajine alebo správania.⁷ Pomocou sankcií – známych aj ako reštriktívne opatrenia alebo preventívne opatrenia sa snaží EÚ reagovať na politický vývoj, ktorý je v rozpore s jej hodnotami a cieľmi.⁸

Sankcie, ktoré sú prijímané EÚ je možné zameriavať na:

- Vlády mimo EÚ
- Spoločnosti
- Organizácie
- Jednotlivcov.

V súlade s Článkom 3 ods. 6. ZEÚ sa snaží Únia dosahovať svoje ciele primeranými prostriedkami, a to len v rozsahu právomocí, ktoré na ňu boli prenesené zmluvami. Ciele týchto sankcií sú vymedzené v ZEÚ v Kapitole 1 v Článku 21 ods. 2. Medzi tieto ciele patrí uchovávanie hodnôt, základných záujmov, bezpečnosti, nezávislosti a celistvosti, zachovávanie mieru, predchádzanie konfliktom, podpora environmentálneho

---

⁵ GORDON, R., et al. Sanctions law. London : Bloomsbury Publishing, 2019, s. 36-44

⁶ Európsky parlament. Porušovanie hodnôt EÚ. Ako na ne reaguje EÚ? (infografika). 2018. Dostupné online: <<https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20180222STO98434/porusovanie-hodnot-eu-ako-na-ne-reaguje-eu-infografika>> [citované dňa 27.12.2023].

⁷ Európska rada. Prečo EÚ prijíma sankcie. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/why-sanctions/>> [citované dňa 13.3.2024].

⁸ Európska rada. Prečo EÚ prijíma sankcie. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/>> [citované dňa 13.3.2024].

a hospodárskeho systému krajín, pomoc obyvateľom krajín a regiónom, ktoré boli postihnuté prírodnými katastrofami alebo boli spôsobené ľudskou činnosťou.⁹

EÚ má momentálne uvalených viac ako 40 geografických alebo horizontálnych reštriktívnych opatrení. Kým geografické sankčné režimy sa zameriavajú na konkrétny štát horizontálne sankčné režimy sa týkajú skôr tematických oblastí – napr. globálny sankčný režim v oblasti ľudských práv.¹⁰

EÚ môže ukladať reštriktívne opatrenia v rámci SZBP v súlade s článkom 29 ZEÚ. Ak sú prijímané opatrenia, ktorými sa zmrazujú finančné prostriedky a hospodárske zdroje, vykonávajú prostredníctvom nariadenia prijatého Radou kvalifikovanou väčšinou na základe spoločnej dohody s členskými štátmi. Ďalšie opatrenia, ktoré môžu prerušiť alebo obmedziť hospodárske vzťahy s treťou krajinou, sú vykonávané prostredníctvom nariadenia, ktoré je prijímané Radou na základe návrhu vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Komisie podľa článku 215 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.¹¹ Tieto nariadenia podliehajú možnému preskúmaniu Súdny dvorom EÚ v Luxembursku.

1.2. Legislatívne zakotvenie

V nadväznosti na článok 29 ZEÚ článok 215 ZFEÚ prispieva k vykonaniu rozhodnutí prijatých podľa článku 29 ZEÚ, ktorých cieľom je zabezpečiť vykonávanie jednotlivých opatrení vo všetkých členských štátoch EÚ.¹² K vyššie uvedeným zmluvám sú pripojené aj protokoly, ktoré podrobnejšie dopĺňajú už vyššie uvedené zmlúv. Tieto zmluvy sú na vrchole hierarchie právnych predpisov EÚ. Rovnaké postavenie bolo priznané aj Charte základných práv EÚ. Súdny dvor naďalej trvá na tom, že právo EÚ má absolútnu prednosť pred vnútroštátnym právom a rozhodnutia vnútroštátnych súdov by mu mali byť podriadené.

Uloženie sankcie na území EÚ nekončí prijatím rozhodnutia Rady. Vyžadujú sa tu aj ďalšie kroky, ktoré sa však už odvíjajú od činností členských štátov. Možno tu rozlišovať

---

⁹ Zmluva o Európskej únii

¹⁰ Európska komisia. Globálny sankčný režim EÚ v oblasti ľudských práv – ročné preskúmanie prílohy. 2021. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2021/12/06/eu-global-human-rights-sanctions-regime-annual-review-of-annex/>> [citované dňa 8.7.2024]

¹¹ Council of the European Union 5664/18. Guidelines on implementation and evaluation of restrictive measures (sanctions) in the framework of the EU common foreign and security policy

¹² EUR-LEX. Všeobecný rámec pre reštriktívne opatrenia EÚ. 2023. Dostupné online: < <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/general-framework-for-eu-sanctions.html> > [citované dňa 20.3.2024].

administratívne alebo legislatívne opatrenia, všetko v závislosti od prístupov jednotlivých členských štátov.

1.3. Prijímanie sankcií v rovine práva EÚ

V práve EÚ potrebné rozlišovať medzi pojmami prijímanie a implementácia.

Prijímanie sankcií EÚ je komplexný proces, predchádza samotnej implementácii. Prijímaním sankcií rozumieme formálne prijatie a schválenie autoritatívnym orgánom. V podmienkach EÚ autoritatívnym orgánom rozhodovať je Rada Európy – kompetencie na základe ZEÚ. Prijímajú sa jednohlasne a anonymne.¹³ V prípade zdržania sa hlasovania jedného z členských štátov sa akceptuje záväznosť právneho aktu EÚ v zmysle čl. 31(1) ZEÚ, ale samotný členský štát ním nie je viazaný. Sankcie, ktoré prijala EÚ sú záväzné iba v jurisdikcii EÚ.

Sankcie, ktoré prijíma EÚ môžeme rozdeliť na:

- Sankcie patriace do právomocí jednotlivých členských štátov
- Sankcie patriace do právomoci EÚ

Sankcie, ktoré patria do právomocí EÚ – opatrenia, ktoré môžu ovplyvniť obchodnú politiku EÚ sú vykonávané Radou EÚ. Do právomocí jednotlivých štátov môžeme zaradiť sankcie, ktoré sa týkajú cestovného obmedzenia alebo cestovného embarga a sú vykonávané na základe vnútroštátnych predpisov.¹⁴

Pri posúdení, ktoré sankcie prijímané EÚ patria do jej pôsobnosti, je potrebné prijatie nariadenia Radou EÚ – nariadenie je prijímané kvalifikovanou väčšinou, v podmienkach EÚ ide o nariadenie, ktoré je prijímané hlasovaním 55% členských štátov.

---

¹³ OPPOLZER, K. The Backbone of Economic Sanctions – Comparing US and EU Sanctions Frameworks : EIZ Publishing, 2024, s. 18 – 19

¹⁴ OPPOLZER, K. The Backbone of Economic Sanctions – Comparing US and EU Sanctions Frameworks : EIZ Publishing, 2024, s. 18 – 19

1.3.1. Proces prijatia sankcií v rovine práva EÚ

Vypracovaný návrh vysokým predstaviteľom a Komisiou na základe rozhodnutia Rady v oblasti SZBP sa predloží Rade pre zahraničné veci (ďalej len „RAC“). RAC zodpovedá za celú vonkajšiu činnosť EÚ.¹⁵

V politickom a bezpečnostnom výbore členských štátov EÚ sa diskutuje o článku 38 ZEU, ktorý určuje ich činnosti. Pracovná skupina Rady sa zaoberá konkrétnymi regiónmi a navrhovanými opatreniami, ktoré potom konzultuje so skupinou poradcov pre zahraničné veci a externé záležitosti. Existuje aj osobitná skupina "Sankcie".

Následne ministri zahraničných vecí členských štátov alebo diplomatickí zástupcovia zasadnú na rokovania o sankčných režimoch, ich podmienkach a dopadu na tretie krajiny a ekonomiku EÚ. Po odsúhlasení týchto podmienok sa predkladajú na schválenie Výboru stálych predstaviteľov.

Vymedzenie Výboru stálych predstaviteľov (COREPER II) sa nachádza v článku 240 ZFEU.¹⁶ Ide o hlavný prípravný orgán a nie o rozhodovací orgán EÚ. Skladá sa z predstaviteľov členských štátov. Takýmito predstaviteľmi sú veľvyslanci jednotlivých krajín EÚ.

Predtým, ako sa návrh predloží Rade na schválenie, je takéto schvaľovanie uskutočňované aj Výborom. Ak čo i len jeden členský štát nebude súhlasiť s návrhom, takýto návrh jednoducho nemôže byť schválený. Ak sa všetky členské štáty zhodnú, rozhodnutie potom Rada prijíma jednomyseľne. Reštriktívne opatrenia sú prijímané podľa článku 215 ZFEU. Ak sú v rozhodnutí prijímané opatrenia týkajúce sa zmrazovania aktív, alebo iné druhy hospodárskych alebo finančných sankcií, tieto opatrenia sa musia vykonať nariadením Rady.¹⁷

Ak Rada prijme takéto nariadenie, je potrebné to bezodkladne oznámiť Európskemu parlamentu. V tomto nariadení je presne ustanovený rozsah opatrení ako aj uvedené

---

¹⁵ Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. FAC – Rada pre zahraničné veci. Dostupné online: <<https://www.mzv.sk/diplomacy/slovakia-in-european-union/european-policies/foreign-affairs-council>> [citované dňa 23.3.2024].

¹⁶ Zmluva o fungovaní Európskej únie čl. 240

¹⁷ Európska rada. Ako EÚ prijíma a preskúmava sankcie?. Aktualizované 23. apríla 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/adoption-review-procedure/#Adoption%20of%20a%20Council%20decision>> [citované dňa 25.4.2024].

podrobnosti vykonávania sankčného režimu. Takéto nariadenie vydané Radou, je ako všeobecne záväzný právny akt záväzný pre všetky osoby alebo subjekty v rámci EÚ. Nariadenia a rozhodnutia Rady sa prijímajú spolu, aby účinnosti jednotlivých aktov platili naraz. Rozhodnutie Rady nadobudne účinnosť dňom, ku ktorému bolo zverejnené v Úradnom vestníku EÚ.¹⁸

Prijaté rozhodnutie Rady platí zvyčajne dvanásť mesiacov, nariadenia však nemajú určený dátum ukončenia platnosti. Ak chce Rada predĺžiť rozhodnutie, dané rozhodnutie musí byť preskúmané a môže ho pozmeniť od vývoja danej situácie.

1.4. Implementácia sankcií v rovine práva EÚ

Implementáciou v medzinárodnom práve chápeme činnosti, ktorých vykonanie je povinné pre účinnosť sankčných režimov.

Medzi činnosti, ktoré sú nevyhnutné pre účinnosť sankčných režimov patria:

- Identifikácia cieľa
- Stíhanie porušenia sankcií
- Informovanie zainteresovaných strán
- Kontrolovanie efektívnosti sankčných režimov a zabezpečenie ich vykonávania

Členské štáty EÚ sú zodpovedné za implementáciu opatrení. Takisto sú zodpovedné za správne a včasné včlenenie predpisov EÚ do vnútroštátneho práva. Jednotlivé členské štáty vytvárajú špecializované zložky, ktoré sú zodpovedné za implementovanie. Tieto zložky sú tvorené minimálne štyrmi rezortmi:

- Zložky, ktoré sú zodpovedné za komunikáciu EÚ a partnerskými krajinami
- Rezort finančných sankcií
- Rezort kontroly dovozu a vývozu
- Rezorty, ktoré kontrolujú trestnoprávne a občianskoprávne úkony

V súčasnosti ide o rozširovanie rezortov, ktoré sú zodpovednými osobami pri implementácii sankčných režimov v odpovedi na vojnový konflikt na Ukrajine.¹⁹

---

¹⁸ Európska rada. Ako EÚ prijíma a preskúmava sankcie?. Aktualizované 23. apríla 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/adoption-review-procedure/#Adoption%20of%20a%20Council%20decision>> [citované dňa 25.4.2024].

¹⁹ OPPOLZER, K. The Backbone of Economic Sanctions – Comparing US and EU Sanctions Frameworks : EIZ Publishing, 2024, s. 34 - 39

Na dosahovanie harmonizácie opatrení je potrebná vzájomná komunikácia členských štátov.

Dozor nad implementáciou právnych predpisov EÚ vykonáva Komisia ako výkonný orgán EÚ – tiež označovaná ako strážkyňa zmlúv.²⁰ Voľnosť v ukladaní sankcií je prenechaná na posúdenie jednotlivým členským štátom. V roku 2022 bolo Radou EÚ prijaté rozhodnutie 2022/2332, ktoré ustanovilo porušenie reštriktívnych opatrení ako trestnú činnosť.

Na území EÚ je porušenie v oblasti reštriktívnych opatrení považované za trestný čin v 12 krajinách EÚ, v 13 krajinách je takéto porušenie považované za priestupok – čo dokonale odráža absenciu harmonizácie vnútroštátnych systémov EÚ. S posudzovaním pre zaradenie porušenia medzi tieto skupiny súvisí jeho závažnosť, a samotné posúdenie je ponechané na orgány členských štátov.²¹

Na základe takýchto ustanovení majú členské štáty jednoznačne vymedzenú postupnosť svojich povinností: musia prijať vnútorné opatrenia, ktoré určujú tresty za porušenie obmedzujúcich opatrení; je na nich konkrétna povinnosť prijať všetky nevyhnutné kroky na presadenie týchto opatrení; a je ich zodpovednosťou zabezpečiť, aby tresty boli efektívne, primerané a odstrašujúce. Aj keď má každý členský štát voľbu trestov, ktoré môže použiť, ich právomoc je obmedzená požiadavkami na efektívnosť, primeranosť a odstrašovanie.²²

1.5. Sankčné režimy

Európska únia prijíma sankcie podľa aktuálnych potrieb a situácie, pričom sa zohľadňuje závažnosť porušení. Druhy sankcií sú pravidelne prehodnocované a aktualizované, aby zabezpečili ich efektívnosť a aktuálnosť.

EÚ má niekoľko sankčných režimov, ktoré sú nasmerované voči tretím krajinám, organizáciám a aktivitám jednotlivcov. Pojem sankčný režim predstavuje konkrétny balík

---

²⁰ Európska Komisia. Implementácia právnych predpisov EÚ. Dostupné online: <https://commission.europa.eu/law/application-eu-law/implementing-eu-law_sk> [citované dňa 27.4.2024]

²¹ Oznámenie komisie európskeho parlamentu a rade. Smerom k smernici o trestných sankciách za porušenie reštriktívnych opatrení Únie. 2022. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:98718f32-dc31-11ec-a534-01aa75cd71a1.0003.02/DOC_1&format=PDF> [citované dňa 27.4.2024]

²² Zmluva o Európskej únii

opatrení, ktorý bol prijatý ako odpoveď na konkrétnu situáciu alebo vo vzťahu ku konkrétnemu štátu.²³

Sankčné režimy môžeme deliť na:

1. Sankčný režim pre jednotlivé krajiny

Jedným z najvyužívanejších sankčných režimov prijatých EÚ sú režimy implementované voči tretím krajinám. Momentálne je EÚ uvalených viac ako 40 sankčných režimov voči tretím krajinám – zamerané na Ruskú federáciu, Bielorusko, Irán, atď. EÚ však na rozdiel od iných krajín (napr. USA) neuplatňuje komplexné sankcie („comprehensive sanctions“) voči tretím krajinám.

Komplexnými sankciami sa zakazuje akýkoľvek vývoz alebo dovoz, financovanie a obchodovanie. Na uskutočnenie takýchto transakcií je potrebná osobitná licencia alebo udelená výnimka od Úradu pre kontrolu zahraničných aktív („OFAC“). Tento typ sankcií sa používa aj pri uvalení sankcií proti Ruskej federácii.²⁴ Rozsah a povaha jednotlivých sankcií sa líši aj od typu krajiny, na ktorú je implementovaná.

2. Sankčné režimy uvalené na Rusko a Bielorusko po ruskej vojenskej agresii proti Ukrajine

Relevantnými príkladmi sankčných režimov sú režimy, ktoré sú špecifické pre jednotlivé krajiny sú sankcie, ktoré boli uvalené na Ruskú federáciu a Bielorusko. Tejto problematike sa budeme viac venovať v kapitole 3.

3. Sankčný režim proti terorizmu

Na základe účasti na teroristických činoch EÚ vedie zoznam jednotlivcov, subjektov alebo skupín nazývaný aj „Zoznam teroristov EÚ“. V rámci tohto režimu sankcie zahŕňajú zmrazenie aktív, zákaz vývozu vojenského tovaru a technológii jednotlivcom zo zoznamu, alebo zákaz cestovania.

4. Sankčný režim proti chemickým zbraniam

---

²³ GORDON, R., et al. Sanctions law. London : Bloomsbury Publishing, 2019, s. 36-44

²⁴ Office of Foreign Assets Control. Russian Harmful Foreign Activities Sanctions. 2023. Dostupné online: <<https://ofac.treasury.gov/sanctions-programs-and-country-information/russian-harmful-foreign-activities-sanctions>> [citované dňa 28.4.2024]

V roku 2023 bolo prijaté rozhodnutie Rady (SZBP) 2023/2129, ktorým sa mení rozhodnutie prijaté v roku 2018 o reštriktívnych opatreniach proti šíreniu a používaniu chemických zbraní. Cieľom je podporenie zákazu, ktorý je stanovený Dohovorom o zákaze vývoja, výroby, hromadenia a použitia chemických zbraní ako aj o ich zničení proti použitiu chemických zbraní. Osoby, ktoré sú označené v rámci tohto režimu podliehajú zmrazeniu aktív EÚ, pre jednotlivcov platí zákaz cestovania v rámci celej EÚ.

5. Sankčný režim zameraný na kybernetické útoky

V roku 2019 prijala Rada rozhodnutie 2019/797 o reštriktívnych opatreniach proti kybernetickým útokom ohrozujúcim Úniu alebo jej členské štáty. Podobne ako je to v situácii s chemickými zbraňami, sankčný režim zameraný na kybernetické útoky je horizontálny, a tak neuvádza žiadne konkrétne tretie krajiny. Zameriavajú sa na skutočné pokusy o kybernetické útoky, preto majú významné účinky vzhľadom na potenciálny rozsah poškodení, počet postihnutých osôb alebo počet hospodárskej straty. Za kybernetické útoky sa berú iba útoky, ktoré sú vymedzené v Nariadení Rady EÚ z roku 2019 o opatreniach proti kybernetickým útokom, ktoré predstavujú vonkajšiu hrozbu pre Úniu alebo jej členské štáty. Vonkajšou hrozbou pre EÚ znamená, že útoky musia mať alebo majú pôvod alebo sú vykonané mimo EÚ, využívajú infraštruktúru mimo EÚ, osoba či už sa jedná o právnickú osobu alebo o fyzickú osobu musí byť činná mimo EÚ, alebo sa uskutočňuje s podporou, ktorá je činná mimo EÚ.²⁵

6. Sankčný režim za ľudské práva

Tento režim je zameraný na riešenie porušovania a zneužívania ľudských práv, ktoré sú zamerané na jednotlivcov a subjekty. Takýmto zneužívaním ľudských práv môže byť napr. zotročovanie, mučenie, prípadne nedobrovoľné zatýkanie osôb. Taktiež sa vzťahuje na genocídu a zločiny proti ľudskosti.²⁶ V spolupráci so Spojenými štátmi americkými EÚ prvýkrát prijala tieto sankcie ako reakciu na uväznenie ruského opozičného poslanca Alexeja Navalného. V nadväznosti na to EÚ určila ďalších 11 jednotlivcov a 4 subjekty, ktoré podľa EÚ porušili ľudské práva.²⁷

---

²⁵ Nariadenie Rady (EÚ) 2019/796 o reštriktívnych opatreniach proti kybernetickým útokom ohrozujúcim Úniu alebo jej členské štáty článok 1 ods. 2

²⁶ Vykonávacie nariadenie rady (EÚ) 2020/1998 zo 7. decembra 2020 o reštriktívnych opatreniach proti závažnému porušovaniu a zneužívaniu ľudských práv článok 2 ods. 1

²⁷ BARNES, Rachel. 2022. The Guide to Sanctions. 3rd ed. London : Law Business Research Ltd., 2022. p. 40-59

EÚ vedie zoznam sankcionovaných krajín a jednotlivcov, ktorý sa pravidelne aktualizuje. Takýmto spôsobom sú dané reštriktívne opatrenia prístupné verejnosti. Fyzické osoby alebo právnické osoby sú o sankciách informované priamo listom na ich adresu alebo prostredníctvom uverejnenia oznamu, ktorý je uverejnený v sekcii C Úradného vestníka EÚ.²⁸

Využívanie týchto sankčných režimov si vedúci predstavitelia vyberajú ako dominantnú stratégiu pri presadzovaní politickej reformy.²⁹

1.6. Príklad sankčných režimov: Bielorusko

Dokonalým príkladom aplikovania právnych sankcií je uvalenie sankcií voči Bielorusku. Ide o jedno z najznámejších uvalení reštriktívnych opatrení. tieto opatrenia sú zakotvené v:

1. Council Decision 2012/642/CFSP of 15 October 2012 (konsolidované znenie)³⁰

Po prvýkrát boli uvalené sankcie voči Bielorusku už v roku 2004, a to voči niektorým bieloruským úradníkom. Zoznam sankcií sa rokmi menil, a to aj v rokoch 2006 a 2011 kde sa zohľadňovala vtedajšia situácia v Bielorusku. Zoznam sankcionovaných osôb vzrástol na viac ako 200 osôb, vďaka čomu sa to stalo jedným z najvýznamnejších autonómnych režimov, ktoré boli aplikované Európskou úniou. Tento zoznam si rokmi prešiel mnohými zmenami, a to nasledovným pozastavením a neskorším zrušením niektorých zoznamov, najmä po tom, ako Bielorusko s cieľom zlepšenia vzťahov s Európskou úniou prepustilo politických väzňov.

Po voľbách v roku 2020 sa znova zaviedlo niekoľko zoznamov, ktoré boli namierené na fyzické i právnické osoby. Neskôr, v roku 2021 prišlo k obmedzeniu prevádzkovania lietadiel bieloruskými dopravcami, ktoré sa týkalo zákazu vzlietnutia nad územie únie. Tento zákaz zahŕňal aj zákaz pristátia či prelietavania nad týmto územím. Vo vyššie spomenutých opatreniach je ďalej zahrnuté aj obmedzenie obchodu, zákaz predaja, dodávania a prevozu zbraní atď.³¹

---

²⁸ Európska rada. Sankcie EÚ: stručné vysvetlenie. 2024. Dostupné online : <<https://www.consilium.europa.eu/sk/infographics/the-eu-sanctions-process-explained/>> [citované dňa 15.4.2024]

²⁹ KOCHAJDOVÁ, M. Almanach : Aktuálne otázky svetovej Ekonomiky a Politiky. Ekonomické sankcie ako nástroj zahraničnej.Slovensko : Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, 2019. s. 16-22 Dostupné na internete: <https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/almanach/almanach_1_2019.pdf> [citované dňa 15.4.2024]

³⁰ Council Decision 2012/642/CFSP of 15 October 2012 concerning restrictive measures against Belarus

Dňa 24. februára 2022 prezident Ruskej federácie oznámil vojenskú operáciu na Ukrajine a ruské ozbrojené sily spustili útok na Ukrajinu. Európska únia jednoznačne odsúdila túto nevyprovokovanú inváziu ozbrojených síl Ruska a zapojenie Bieloruska do tohto agresívneho aktu voči Ukrajine. Vzhľadom k vážnosti celej situácie, Rada prijala ďalšie obmedzenia smerujúce voči Bielorusku. Tieto obmedzenia sa týkali prevažne obchodu s tovarom používaným na výrobu alebo spracovanie tabakových výrobkov, minerálnych výrobkov, potaše, výrobkov z dreva. Len pár dní po prijatí týchto opatrení EÚ prijala ďalšie opatrenie, ktoré bolo zamerané na finančný sektor Bieloruska. Ôsmeho apríla Rada prijala nasledujúce opatrenie, ktoré Bielorusku zabraňovalo cestnej preprave tovaru v rámci celého územia EÚ.

Z týchto opatrení je možné uplatniť výnimky na humanitárne účely.

2. Ekonomické aspekty sankcií EÚ

2.1. Vymedzenie pojmu ekonomické sankcie

Sankcie sú v súčasnosti využívané ako mierové opatrenia, ktoré vyvíjajú tlak na krajiny, ktoré nekonajú v súlade s medzinárodným právom. Rovnako ako môžu byť reštriktívne opatrenia prijaté proti sankcionovanej krajine, po napravení jej správania môžu byť aj dané sankcie odvolané. Ekonomické sankcie, ktoré sú uvaľované ekonomicky vyspelejšími krajinami, sú efektívnejšie.³² Prepojenie ekonomík krajín odhalilo, že aj vyspelejšie krajiny sú závislé od medzinárodného obchodu. Ekonomicky silné krajiny môžu využiť svoj ekonomický vplyv a môžu tak ovládať ekonomické dianie v ekonomicky slabšej krajine.³³

Úlohou tvorcov politik je vybrať najvhodnejšiu alternatívu, ktorá povedie k najpreferovanejšiemu následkom. Sankcie sú vo všeobecnosti považované za menej nákladné politické nástroje a stoja priamo v strede medzi diplomaciou a vojnou. Tieto sankcie musia byť schválené jednomyselne, avšak jednotlivé politiky môžu uvaliť aj prísnejšie reštriktívne opatrenia.³⁴

2.2. Typy reštriktívnych opatrení

EÚ má úplnú voľnosť pri prijímaní sankcií. Uplatňuje ich tak, aby mali maximálny účinok, na tie subjekty, krajiny a jednotlivcov, ktorým správanie sa EÚ snaží ovplyvniť. Rozlišujeme niekoľko typov sankcií:

1. Zmrazenie aktív

Zmrazenie aktív je najpoužívanejším typom sankcií. Finančné prostriedky sú finančné aktíva, ktoré môžu zahŕňať hotovosť, šeky, zmenky, vklady vo finančných inštitúciách, verejne alebo súkromne obchodovateľné cenné papiere, úvery, akreditívy atď.³⁵

---

³² KOCHAJDOVÁ, M. Almanach : Aktuálne otázky svetovej Ekonomiky a Politiky. Ekonomické sankcie ako nástroj zahraničnej. Slovensko : Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, 2019. s. 16-22 Dostupné na internete: <https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/almanach/almanach_1_2019.pdf> [citované dňa 15.4.2024]

³³ KOCHAJDOVÁ, M. Almanach : Aktuálne otázky svetovej Ekonomiky a Politiky. Ekonomické sankcie ako nástroj zahraničnej. Slovensko : Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, 2019. s. 16-22 Dostupné na internete: <https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/almanach/almanach_1_2019.pdf> [citované dňa 15.4.2024]

³⁴ European Council. Why the EU adopts sanctions. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/>> [citované dňa 20.3.2024]

³⁵ Nariadenie rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny, článok 1 písm. g)

Tieto opatrenia zahŕňajú zmrazenie aktív konkrétnych jednotlivcov alebo subjektov, ako aj uloženie zákazu jednotlivcom alebo subjektom so sídlom v EÚ zúčastňovať sa na finančných transakciách s osobami uvedenými na sankčnom zozname. Ide o jednotlivcov alebo subjekty, ktoré sa priamo zúčastňujú činnosti, na ktorú sú sankcie zamerané (napr. Ruské spoločnosti). EÚ vedie zoznam osôb, subjektov a skupín, na ktoré sa môžu vzťahovať zmrazenia aktív. Toto zmrazovanie aktív EÚ má dva kľúčové elementy. Prvým kľúčovým elementom sú zmrazené všetky finančné prostriedky strany, ktorá sa ocitla na zozname EÚ a ktoré jej patria a s ktorými môže akokoľvek disponovať. Nariadenie EÚ č. 269/2014 presnejšie opisuje zmrazenie aktív do doby, kým sa nepreukáže, že druhá strana aktívami nedisponuje. Existujú aj výnimky zo zmrazenia aktív, povoľujúce platby, ktoré sú považované za nevyhnutné (platby týkajúce sa obživy), právnymi poplatkami, výplatami. Aj napriek tomu, že ide o výnimky, sú sprevádzané prísnymi podmienkami, ktoré sú overované príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré sú zodpovedné za posudzovanie jednotlivých žiadostí na udelenie výnimky. Cieľ tohto typu sankcie spočíva v pozastavení finančnej pomoci teroristickým činom.

2. Zákaz cestovania alebo víz

Jednotlivci, ktorých sa týka zmrazenie aktív, väčšinou podliehajú aj zákazom cestovania. Vydaním takeéhoto zákazu je štátnym príslušníkom tretích krajín zakázaný vstup do EÚ. Realizovanie zákazu je však už úlohou jednotlivých členských štátov, ktoré musia prijať všetky potrebné opatrenia, aby zabránili jednotlivcom vstup, prechod, alebo vydanie víza osobe, ktorá sa nachádza na zozname zákazu cestovania. Výnimky pri zákaze cestovania sa môžu udeľovať z humanitárneho hľadiska alebo z dôvodu dodržiavania medzinárodného práva.

3. Embargo na zbrane a obmedzenia týkajúce sa položiek s dvojakým použitím

EÚ sa snaží o obmedzenie dodávok týkajúcich sa položiek s dvojakým použitím alebo vojenského tovaru. Obmedzenie položiek s dvojitým použitím sa vzťahuje aj na technickú pomoc, financovanie a finančnú pomoc.³⁶ Obmedzenia týkajúce sa položiek s dvojakým použitím sú zakotvené v Nariadení Rady EÚ 2021/821 z 20. mája 2021, ktorým sa stanovil režim EÚ na kontrolu vývozu, dovozu, sprostredkovania technickej pomoci,

---

³⁶ BARNES, Rachel. 2022. The Guide to Sanctions. 3rd ed. London : Law Business Research Ltd., 2022. p. 40-59

tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím. Na účely tohto nariadenia sa rozumejú položky s dvojakým použitím ako „položky, vrátane softvéru a technológie, ktoré možno použiť tak na civilné, ako aj na vojenské účely, a zahŕňajú položky, ktoré možno použiť na navrhovanie, vývoj, výrobu alebo používanie jadrových, chemických alebo biologických zbraní alebo ich nosičov vrátane všetkých položiek, ktoré sa dajú použiť tak na nevybušné účely, ako aj na akúkoľvek formu podpory pri výrobe jadrových zbraní alebo iných jadrových výbušných zariadení“.³⁷ Zbrojné embargo sa ukladá na vojenské položky, ktoré sú začlenené do spoločného zoznamu vojenského materiálu EÚ. Tento spoločný zoznam prijala Rada 21. februára 2022 – vzťahuje sa predovšetkým na materiál určený v spoločnej pozícii Rady 2008/944/SZBP, v ktorom sú vymedzené kritéria na spoločnú úpravu,³⁸ ktorou sa kontroluje vývoz vojenskej technológie a materiálu.

2.3. Príklad typov reštriktívnych opatrení: KĽDR

S vyššie spomenutými typmi sankcií sa môžeme stretnúť aj v prípade implementovania sankcií voči Kórejskej ľudovodemokratickej republike (KĽDR), ktoré prijímala EÚ spoločne s OSN. Prvý balík reštriktívnych opatrení bol zavedený už v roku 2006 a bol prijatý OSN, avšak Rada prijala spoločnú pozíciu 2006/755/SZBP a nariadenie 329/2007, ktorými sa transportoval sankčný režim OSN aj do opatrení EÚ. Nadalej boli zavádzané nové opatrenia, rozširujúce už tak existujúce opatrenia. Európska únia sa aktívne zúčastňovala na prijímaní opatrení voči Severnej Kórei v reakcii na ich raketové skúšky a jadrový test. Rada Európskej únie vydala spoločné stanovisko 2006/795/CFSP, ktoré obsahovalo obmedzujúce opatrenia voči Severnej Kórei. Tieto opatrenia zahŕňali zákaz dodávok zbraní, technológií a luxusných tovarov do Severnej Kórey, zmrazenie finančných prostriedkov a ekonomických zdrojov osôb a entít podporujúcich jadrové programy Severnej Kórey a obmedzenie cestovania osôb uvedených v zozname v prílohe. EÚ tiež vyjadrila svoje odsúdenie jadrového testu Severnej Kórey a vyzvala ju, aby sa okamžite vrátila k rokovaniu, zanechala všetky jadrové zbrane a programy a dodržiavala svoje záväzky podľa Zmluvy o nešírení jadrových zbraní. Celkovo EÚ aktívne podporovala a implementovala opatrenia prijaté v rámci rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN a prijala vlastné opatrenia na

---

³⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/821 z 20. mája 2021, ktorým sa stanovuje režim Únie na kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu s dvojakým použitím, článok 2 ods. 1

³⁸ Spoločná pozícia Rady 2008/944/SZBP z 8. decembra 2008, ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu

zabezpečenie dodržiavania medzinárodných noriem a zamedzenia šírenia jadrových zbraní.³⁹

EÚ spoločne s OSN naďalej prijímala reštriktívne opatrenia voči KĽDR, ktoré okrem zbrojného embarga a zmrazeniu aktív obsahovalo aj vyvážať ďalšie položky, ktoré by mohli prispievať k programom KĽDR v jadrovej oblasti, v oblasti balistických rakiet alebo v oblasti iných zbraní hromadného ničenia. V roku 2009 bolo prijaté Rozhodnutie rady EÚ 2009/599/SZBP, ktoré bolo taktiež rozhodnutím prebratým od sankčného výboru OSN, na ktorom boli zaradené osoby a subjekty, ktorým boli zmrazené aktíva a taktiež im bol uložený zákaz cestovania.⁴⁰ V roku 2013 bolo prijaté nariadenie Rady EÚ, v ktorom boli prijaté ďalšie opatrenia, ku ktorým teraz patrilo aj zákaz aby akékoľvek lietadlo prelietalo, pristálo alebo vzlietlo z územia EÚ, obmedzenia pre finančné inštitúcie a naďalej sa rozširovali opatrenia na zmrazenie aktív.⁴¹

Aby sankcie dosahovali čoraz vyššiu úspešnosť, je potrebné pri ich implementácii dodržanie medzinárodnej spolupráce – čím viac vlád uloží reštriktívne opatrenia voči cieľovej krajine, tým väčšia úspešnosť tých daných opatrení sa očakáva. Krajina, voči ktorej sú namierené tieto opatrenia si musí byť vedomá, že v prípade nezlepšenia situácie, sa opatrenia môžu sprísniť, naopak sa však môže z opatrení aj opustiť.⁴²

2.4. Dopad ekonomických sankcií

Časť medzinárodnej ekonomickej literatúry je zameraná práve na poukázanie prepojenosti jednotlivých politických a hospodárskych väzieb. Výskumy v tejto oblasti poukazujú na skutočnosť, že vybrané typy sankcií sú účinnejšie, ak je krajina proti ktorej sú opatrenia namierené ekonomicky závislá od krajín, ktoré tieto opatrenia ukladajú. Táto spolupráca medzi jednotlivými krajinami je charakteristická najmä v súčasnom svete. Po skončení studenej vojny sa ukazuje, že krajiny nie sú schopné viesť rozsiahle vojnové operácie a tak pristupujú k menej ekonomicky, humanitárnym a politickým možnostiam.⁴³

---

³⁹ COUNCIL COMMON POSITION 2006/795/CFSP of 20 November 2006 concerning restrictive measure against the Democratic People's Republic of Korea

⁴⁰ COUNCIL DECISION 2009/599/CFSP of 4 August 2009 implementing Common Position 2006/795/CFSP concerning restrictive measures against the Democratic People's Republic of Korea, článok 1 ods. 1

⁴¹ COUNCIL REGULATION (EU) No 696/2013 of 22 July 2013 amending Regulation (EC) No 329/2007 concerning restrictive measures against the Democratic People's Republic of Korea, článok 1

⁴² Council on Foreign Relation. What are economic sanctions?. 2017. [cit. 2024-3-21] Dostupné online: <<https://www.cfr.org/backgrounder/what-are-economic-sanctions>> [citované dňa 21.3.2024]

⁴³ AMERONGEN, W. Economic Sanctions as a Foreign Policy Tool? The MIT Press, 1980, s. 159-167

Navrhovanie ekonomických odmien alebo naopak zadržanie ekonomických výhod s cieľom donútiť krajiny k jednaniu, ktoré by inak neurobili, predstavuje využitie ekonomiky ako nástroja politiky. Ekonomické sankcie sa nezameriavajú na jednanie krajín alebo na vojenskú silu. Tieto ekonomické zásahy sa môžu zameriavať napr. na obmedzenie výroby a spotreby. Tento druh politických nástrojov sa využíva na poškodenie bohatstva cieľovej krajiny. Častokrát sa stretávame s názorom, že ekonomické nástroje politiky nefungujú, čo vedie k otázke, ako sa môže merať ich užitočnosť. Meranie užitočnosti ekonomických nástrojov politiky sa môže uskutočniť dvoma alternatívami – účinnosťou alebo efektívnosťou. Ak hodnotíme účinnosť je potrebné stanoviť si ciele a zámer. Využívanie ekonomických sankcií v praxi je mnohokrát podceňované, najmä kvôli jej postupným účinkom. Preto je potrebné byť opatrný pri posudzovaní jej úspešnosti na základe jednoduchých dichotómií ako úspech alebo neúspech, keďže výsledky môžu byť zmiešané alebo nejednoznačné. Na druhú stranu, pojem efektívnosť zahŕňa len dosiahnutý prínos, pričom sú ignorované náklady, ktoré musí znášať krajina zodpovedná za vydanie opatrení. Možno rozlišovať aj medzi pozitívnymi sankciami – ponúkanie ekonomických výhod – alebo medzi negatívnymi sankciami – zadržanie economickej výhody, ako aj medzi sankciami obchodnými a finančnými.⁴⁴

Názory odborníkov na účinnosť ekonomických sankcií sa líšia. Tieto rozdielne názory nabrali na vážnosti najmä od konca Studenej vojny. Hufbauer, Schott a Elliott vyhodnotili úspešnosť celosvetovo implementovaných sankcií v rokoch 1900 – 1990 na 34%, avšak s radikálnym poklesom úspešnosti na 24% po roku 1973. Na druhej strane, Pape argumentuje, že ich výpočty sú veľmi všeobecné, a v skutočnosti bolo úspešných iba 5% pokusov o sankcionovanie.⁴⁵

Uvalené sankcie môžu mať negatívny dopad najmä na obyvateľov cieľovej krajiny. Škoda uvalených sankcií môže byť devastujúca, ako sa to ukázalo aj na príklade sankcií smerujúcich voči Iraku. Avšak ak chceme, aby ekonomické sankcie fungovali, musí sa vytvoriť záťaž na subjekt, proti ktorému sú smerované.⁴⁶

---

⁴⁴ BALDWIN, David. 1985. *Economic Statecraft*. Princeton: Princeton University Press. 1999/2000

⁴⁵ DREZNER, D. W.: *The Hidden Hand of Economic Coercion*. International Organization, vol. 57, no. 3, 2003, pp. 643-659. Cambridge University Press, JSTOR, <<https://www.jstor.org/stable/3594840>> [citované dňa 23.3.2024]

⁴⁶ KOCHAJDOVÁ, M. Almanach : Aktuálne otázky svetovej Ekonomiky a Politiky. Ekonomické sankcie ako nástroj zahraničnej. Slovensko : Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, 2019. s. 16-22 Dostupné na internete: <https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/almanach/almanach_1_2019.pdf> [citované dňa 18.4.2024]

Výskumy sa doposiaľ veľmi málo venovali skutočnosti, či sankcie mierené na podporu ľudských práv a demokracie sú prospešné pre tieto práva, alebo či ich naopak poškodzujú. S uvedomením si negatívnych dopadov sa môžeme stretnúť s pojmom ako cielené sankcie (označované tiež aj ako „smart sanctions“). Tieto sankcie sú pomerne nové a sú prevažne mierené voči jednotlivcom, určitým skupinám v hospodárstve, úradníkom, vládnym činiteľom bez toho, aby poškodzovali ekonomiku krajiny a snažia sa o čo najmenšie poškodenie obyvateľov. Takýmito opatreniami môže byť napr. zákaz cestovania, zmrazenie aktív. „Smart sanctions“ sa preto považujú za modernejší a humanitárnejší spôsob pri dosahovaní zahraničnopolitických cieľov. Tieto sankcie sa používajú najmä na dosiahnutie rôznych cieľov zahraničnej politiky, ktorými môže byť napr. dovozné clá, boj proti drogám, boj proti terorizmu, kybernetická bezpečnosť.⁴⁷

Pri uplatňovaní ekonomických sankcií na dosiahnutie stanovených cieľov je nevyhnutné zvážiť ich vplyv na životnú úroveň obyvateľstva, preto je potrebné, aby EÚ a jej členské štáty aktívne komunikovali aj s cieľovou krajinou a jej obyvateľstvom. Opatrenia, ktoré vedú k zhoršeniu životných podmienok, chudobe alebo hladomoru, nie sú medzinárodne akceptovateľné z etického hľadiska. Zavedené opatrenia by preto mali byť primerané svojmu cieľu. Opatrenia by mali byť vypracovávané so zreteľom na článok 6 ZEÚ, ako aj v súlade s Európskym dohovorom o ľudských právach, ktorý zaručuje základné ľudské práva. Štát uplatňujúci sankcie voči inému štátu sa musí usilovať o minimalizovanie týchto negatívnych dôsledkov. Európska únia sa zvyčajne snaží dosiahnuť tento cieľ prostredníctvom cielených sankcií.⁴⁸ Avšak, cielené sankcie nepreukázali výrazný prínos z hľadiska úspešnosti zahraničnej politiky. Reštriktívne opatrenia tak nemusia byť úplne efektívne, sú však dobrým nástrojom pri riešení konfliktov bez použitia vojenskej sily.⁴⁹

2.5. Meranie užitočnosti sankcií

Ako sme uviedli v kapitole 1, sankcie sa používajú predovšetkým na donútenie cieľového subjektu zmeniť svoje správanie. Čo však v prípade, že je nepravdepodobné, že sankcie dosiahnu tento cieľ?

---

⁴⁷ Market Business News. What are economic sanctions? Definition and meaning. 2024. Dostupné online: <<https://marketbusinessnews.com/financial-glossary/economic-sanctions/>> [citované dňa 23.3.2024]

⁴⁸ Zmluva o Európskej únii

⁴⁹ Usmernenia o vykonávaní a vyhodnocovaní reštriktívnych opatrení (sankcií) v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ 5664/18

Je dôležité si uvedomiť, že sankcie majú mnohostranné ciele a ich účinnosť sa posudzuje individuálne podľa konkrétneho cieľa. Sankcie nemusia priamo zmeniť správanie cieľových subjektov, ale môžu ich oslabiť. Ak subjekt nie je ochotný vzdať sa svojho mocenského postavenia alebo ho chceme odvrátiť od extrémistických alebo ideologických cieľov, sankcie majú za cieľ obmedziť jeho hospodárske aktivity a zvýšiť náklady na jeho činnosť.

Sankcie tiež plnia zastrašujúcu funkciu, vysielajú signály iným subjektom, ktoré by mohli podnecovať podobnú politiku. Sankcie, ktoré obmedzujú činnosti cieľových subjektov, bývajú úspešnejšie než tie, ktoré sa snažia priamo zmeniť ich správanie.

Sedem podmienok úspešnosti sankcií:

1. **Význam obchodu pred sankciami:** Sankcie sú účinné, ak bol obchod medzi cieľovým subjektom a sankcionujúcim subjektom významný.
2. **Účinnosť v prvých rokoch:** Sankcie sú najúčinnnejšie počas prvých rokov, keď dochádza k prerozdeleniu zdrojov a krajina sa adaptuje na nové podmienky.
3. **Psychologický faktor:** Neočakávané sankcie sú efektívnejšie, pretože ciele krajiny nemajú čas na prípravu a znižovanie závislosti.
4. **Účinnosť voči autoritatívnym režimom:** Sankcie sú účinnejšie proti menej demokratickým režimom, ktoré majú tendenciu prerozdeľovať straty medzi svojich oponentov.
5. **Multilaterálne sankcie:** Tieto sankcie sú účinnejšie, pretože možnosti ich obchádzania sú menšie.
6. **Presne definované ciele:** Jasné a konkrétne ciele sankcií zvyšujú ich úspešnosť a umožňujú lepšie monitorovanie a hodnotenie.
7. **Účinnosť cielených sankcií:** Aj ciele sankcie môžu byť účinné, hoci môžu viesť k negatívnym vedľajším účinkom, ako je kriminalita či nezamestnanosť.⁵⁰

Týmto spôsobom je možné efektívne využívať sankcie na dosiahnutie politických cieľov, pričom je dôležité presne definovať ich účel a monitorovať ich dopady.

---

⁵⁰ ISS European Union. On target? EU sanctions as security policy tools. Paris: EU Institute for Security Studies. No. 25, 2015, pp. 18-27. Published by the EU Institute for Security Studies. Dostupné online: <https://www.files.ethz.ch/isn/193930/Report_25_EU_Sanctions.pdf> [citované dňa 28.6.2024]

3. Konflikt na Ukrajine

3.1. Genéza vzniku konfliktu na Ukrajine

Konflikty na území Ukrajiny siahajú do ďalekej minulosti. Počiatky konfliktov sa datujú už v roku 2004, kedy na Ukrajine prebiehali prezidentské voľby, kde proti sebe stáli dvaja kandidáti.

Na jednej strane stál proruský kandidát Viktor Janukovyč – ktorý bol aj neskôr zvoleným za prezidenta Ukrajiny – a na druhej strane stál opozičný kandidát Viktor Juščenko. Práve tieto voľby zmobilizovali regióny naprieč celou Ukrajinou sprevádzané vlnou odporu a protestov ľudí, ktorí vyjadrili svoj nesúhlas s manipuláciou volieb. Toto obdobie možno nazývať aj ako Oranžová revolúcia, pretože práve to bola farba opozičného kandidáta – Juščenka. Začala sa 22. novembra 2004, druhý deň po vyhlásení výsledkov druhého kola, v ktorých bol vyhlásený ako nový prezident práve Janukovyč – podporovaný Moskvou. EÚ, USA a ďalšie štáty napokon odmietli uznať výsledky volieb. Vladimir Putin výhercovi volieb gratuloval – dvakrát.

Ukrajinský najvyšší súd po preskúmaní sťažností vyhlásil druhé kolo prezidentských volieb za neplatné. V rozhodnutí bolo uvedené, že kvôli porušeniam volebného zákona nie je možné zistiť vôľu ukrajinských občanov. Obaja kandidáti ešte pred rozhodnutím súdu vyhlásili, že verdikt budú rešpektovať.⁵¹ Ďalšie kolo prezidentských volieb sa konalo 26. decembra – ako bolo stanovené Najvyšším súdom Ukrajiny – a prezidentom sa stáva Viktor Juščenko. Tieto výsledky boli prijaté EÚ uznesením Európskeho parlamentu P6_TA(2005)0009.⁵² Juščenko vytrval na pozícii prezidenta päť rokov, a napokon ho strieda jeho skorší protivník – Janukovyč.⁵³

3.1.1. Anexia Krymu

Vtedajší prezident Ukrajiny – V. Janukovyč – odmietol podpísať asociačnú dohodu s EÚ, čo malo za následok rozsiahle protesty, ktorých výsledkom bolo zosadenie prezidenta

---

⁵¹ BBC. Najvyšší súd vyhlásil druhé kolo volieb na Ukrajine za neplatné. 2014. [cit. 2024-3-25] Dostupné online:

<https://www.bbc.co.uk/slovak/news/story/2004/12/printable/041203_ukraine_supcourt_ruling.shtml> [citované dňa 25.3.2024]

⁵² P6_TA(2005)0009 Výsledky volieb na Ukrajine, Uznesenie Európskeho parlamentu o výsledkoch volieb na Ukrajine

⁵³ PUTIN, V. On the Historical Unity of Russians and Ukrainians. 2021. Dostupné online: <<http://nationsworld.kr/cncho/paper/80-Putin.pdf>> [citované dňa 25.3.2024]

a nové prezidentské a parlamentné voľby. Hlavným cieľom tejto dohody malo byť nastolenie spravodlivosti na území Ukrajiny, čo bolo aj jedným z hlavných dôvodov odkladania podpisu tejto dohody. Namiesto podpisania tejto dohody vtedajší prezident obnovil konania s Ruskou federáciou, čo malo za následok veľké znepokojenie EÚ. Politická kríza na Ukrajine, ktorá začala nepodpísaním dohody, eskalovala až k ruskej okupácii Krymu.⁵⁴

Postupne sa masové protesty v hlavnom meste – v Kyjeve – zmenili z protestov kvôli nepodpísaniu asociačnej dohody na protesty za odstúpenie prezidenta.

Vzťahy medzi Vysokými zmluvnými stranami – Ukrajinou a Ruskou federáciou – mali byť založené na základe zásad vzájomného rešpektovania zvrchovanej rovnosti, územnej celistvosti, nedotknuteľnosti hraníc, mierového urovnávania sporov, nepoužívania sily alebo hrozby silou, vrátane ekonomickej a inej formy nátlaku, práva národov na slobodné určovanie vlastného osudu a nezasahovanie do ich vnútorných záležitostí, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, spolupráci medzi členskými štátmi. Táto dohoda z roku 1998 bola ratifikovaná zákonom N 13/98-BP.⁵⁵ Avšak, táto dohoda bola zrušená zákonom č. 2643/19 vzhľadom na ozbrojenú agresiu Ruskej federácie voči Ukrajine, ktorá tak porušila spoločnú dohodu podpísanú 31. mája v Kyjeve.

Ukrajina využila svoje právo vypovedať Zmluvu o priateľstve, spolupráci a partnerstve medzi Ruskou federáciou a Ukrajinou s účinnosťou tohto zákona dňom nasledujúcim po jeho uverejnení.⁵⁶ Krym bol obývaný hlavne ruskými občanmi, preto bolo vyhlásené referendum o štatúte Krymu, v ktorom väčšina hlasov bola práve za pripojenie Krymu k Ruskej federácii. Referendum nebolo nikdy uznané ukrajinskou vládou aj napriek vyhláseniu o pripojení krymského polostrova a mesta Sevastopol' k Ruskej federácii. Práve toto vyhlásenie – zmluvu o ich pripojení – podpísal Ruský prezident Vladimír Putin a proruské vedenie polostrova v Kremli. Tento krok nebol nikdy uznaný medzinárodným spoločenstvom. Proruskí aktivisti vyhlásili samostatnú Doneckú ľudovú republiku – týmto momentom sa začína ozbrojený konflikt na Ukrajine. Aktivisti taktiež prenikli do Bezpečnostnej služby v Luhansku a následne bola vyhlásená Luhanská ľudová republika. Obe novo vyhlásené republiky mali spoločne tvoriť tzv. Novorusko. Na rokovania o prímerí bolo vybraté mesto Minsk v Bielorusku, kde aj bola podpísaná dohoda o prímerí na

---

⁵⁴ GÁLIS, T., DULEBA, A. Rusko, Ukrajina a my. Slovensko : PREMEDIA. 2016. s. 73-76

⁵⁵ Дію Договору припинено. Див. Закон N 2643-VIII ([2643-19](#))

⁵⁶ Дію Договору припинено. Див. Закон N 2643-VIII ([2643-19](#))

Dombase. Pod túto dohodu sa podpísali predstavitelia ukrajinskej vlády ako aj predstavitelia proruských separatistov z Luhanskej a Doneckej ľudovej republiky za prítomnosti zástupcov Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej len „OBSE“). OBSE je fórum pre politický dialóg o otázkach bezpečnostných, zároveň so zameraním na zlepšenie života pre jednotlivcov a komunit. Prostredníctvom svojich inštitúcií OBSE rieši témy, ktoré môžu mať vplyv na našu bezpečnosť – otázky týkajúce sa zbrojenia, terorizmu, dobrej správy, demokratizácie atď.⁵⁷

3.1.2. Reštriktívne opatrenia v roku 2014

Od marca 2014 EÚ postupne zavádzala reštriktívne opatrenia voči Ruskej federácii v reakcii na nezákonnú anexiu Krymu a v snahe destabilizácie Ukrajiny. EÚ v reakcii na vyššie uvedené prijala hneď niekoľko opatrení.

Prvým opatrením bolo Rozhodnutie Rady EÚ 2014/119/SZBP⁵⁸, ktoré zmrazujú finančné prostriedky a hospodárske zdroje osôb, ktoré sú zodpovedné alebo sa podieľajú na sprenevere ukrajinských štátnych financií.

S cieľom maximalizovať účinok týchto opatrení vyzvala EÚ tretie štáty o implementovanie týchto opatrení.⁵⁹

Ďalším kľúčovým opatrením v snahe o oslabenie Ruskej federácie bolo rozhodnutie Rady EÚ 2014/145/SZBP⁶⁰, ktoré bolo zamerané voči osobám a subjektom, ktoré sa snažili o destabilizáciu Ukrajiny. EÚ zdôrazňovala dôležitosť mierových rokovaní medzi predstaviteľmi jednotlivých štátov a upozorňovala na prípadne uvalenie ďalších opatrení. Vyššie spomenuté rozhodnutie bolo následne doplnené Nariadením Rady EÚ 269/2014 v snahe o úspešnejšiu implementáciu Rozhodnutia.⁶¹

Rozhodnutia, ktoré boli prijímané nasledovne, boli zamerané na obmedzenia, ktoré sa týkali obchodovania s dlhopismi, kapitálom a distribúcie tovarov s dvojakým tovarom,

---

⁵⁷ Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe. *Čo je OBSE?*. Dostupné online: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/8/408347_0.pdf> [citované dňa 25.3.2024]

⁵⁸ Rozhodnutie Rady 2014/119/SZBP z 5. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine, čl. 1 ods. 1

⁵⁹ Rozhodnutie Rady 2014/119/SZBP z 5. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine, čl. 4

⁶⁰ Rozhodnutie Rady 2014/145/SZBP zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny, čl. 1 ods. 1

⁶¹ Nariadenie Rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny, (4)

následne sa rozšírili zákazy zmrazenia aktív a naďalej sa obmedzoval prístup na kapitálový trh v snahe znížiť ekonomickú schopnosť Ruskej federácie pokračovať v agresii.

EÚ taktiež sprísnila sankcie voči separatistom a prijala ďalšie opatrenia na ochranu územnej celistvosti Ukrajiny. Sankcie boli najmä autonómne, pretože prítomnosť Ruska v Bezpečnostnej rade OSN znemožňovala konsenzus. V mnohých prípadoch Súdny dvor EÚ zrušil opatrenia proti ukrajinským politickým činiteľom – až 27 prípadov zrušenia opatrení - ale potvrdil sankcie voči ruským fyzickým a právnickým osobám, zdôrazňujúc právne odôvodnenie podľa článku 296 ZFEÚ.⁶²

3.2. Invázia Ruska na územie Ukrajiny 2022

Ku koncu roka 2021 začala eskalácia politického napätia na ukrajinských hraniciach, kde začala Ruská federácia rozmiestňovať svoje vojská – dokopy bolo na ukrajinských hraniciach rozmiestnených 190-tisíc osôb a približne 150 práporových taktických skupín.

21. februára 2022 Ruská federácia uznala nezávislosť dvoch separatistických krajín – Doneckej ľudovej republiky (ďalej len „DLR“) a Luhanskej ľudovej republiky (ďalej len „LLR“). Nasledujúci deň bolo schválené použitie vojenskej sily, čo spôsobilo použitie ozbrojených síl na východe Ukrajiny. Ozbrojený konflikt – invázia Ruska na územie Ukrajiny sa začal 24. februára 2022, kedy ruské jednotky zahájili útoky na viaceré územia Ukrajiny.⁶³

Uznanie nezávislosti povstaleckých republík Ruskou federáciou bolo v priamom rozpore s Minskými dohodami. Minské dohody boli pokusy o ukončenie konfliktov na Východe Ukrajiny už v roku 2014. Cieľom Minských dohôd bolo vyjednanie trvalého mieru, ktoré bolo porušené Ruskou federáciou nezákonnou okupáciou ukrajinských území vo februári 2022. Na jeseň v roku 2014 bola uzavretá prvá Minská dohoda, ktorej cieľom bola výmena zajatcov, stiahnutie zbraní a humanitárnej pomoci, avšak táto dohoda bola porušená takmer ihneď, a to z oboch strán. V zime v roku 2015 bola uzavretá druhá Minská dohoda, v ktorej boli obsiahnuté požiadavky aj z prvej Minskej dohody avšak zároveň obsahovala aj ústupky zo strany Ukrajiny – reformu decentralizácie a statusu Luhanského a Donetského regiónu

---

⁶² CHALLET, C. Reflections on Judicial Review of EU Sanctions Following the Crisis in Ukraine by the Court of Justice of the European Union. Belgium : European Legal Studies 4/2020, 2020, s. 4-14

⁶³ TROCHAN, J. VOJNOVÝ KONFLIKT NA UKRAJINE: PRÍČINY, CHARAKTER A SCENÁRE MOŽNÉHO VÝVOJA. Liptovský Mikuláš : Národná a medzinárodná bezpečnosť 2023 : zborník príspevkov zo 14. medzinárodnej vedeckej konferencie. 2023. Dostupné online: <http://ak.aos.sk/images/repozitar/zborniky/NaMB_prispevky_2023/424-434_TROCHAN.pdf> [citované dňa 25.3.2024]

a nové voľby práve v týchto regiónoch. Jedným z hlavných problémov vyššie spomenutých dohôd boli tvrdenia Ruskej federácie, že nie je súčasťou žiadneho vojnového konfliktu a konflikt na Východe Ukrajiny označovalo za občiansku vojnu a separatistický konflikt.⁶⁴ Konanie prezidenta Ruskej federácie bolo ostro odsúdené lídrami EÚ a USA, zároveň sa zhodli, že aj naďalej budú podporovať územnú celistvosť Ukrajiny. EÚ následne oznámila zavádzanie nových a prísnejších reštriktívnych opatrení spojených s destabilizáciou Ukrajiny miereným najmä proti jednotlivcom a subjektom zapojených do tohto konfliktu.⁶⁵

3.3. Reštriktívne opatrenia v reakcii na vojnovú inváziu na Ukrajine

Opatrenia prijímané EÚ sú prijímané s jasnými cieľmi:

- Obmedziť ekonomiku Ruskej federácie
- Chrániť bezpečnosť EÚ
- Dôrazné odsúdenie správania Ruskej federácie

V súvislosti s pretrvávajúcim vojnovým konfliktom na Ukrajine pristúpila Európska únia k prijatiu štrnástich sankčných režimov zameraných proti Ruskej federácii. Tento sankčný balík je navrhnutý s cieľom výrazne oslabiť hospodárstvo Ruskej federácie, pričom prvýkrát obsahuje opatrenia zamerané na zamedzenie obchádzaniu sankcií a na oslabenie dopravného sektora. Značný dôraz je kladený na energetický a finančný sektor Ruskej federácie, kde sa zakazujú akékoľvek transakcie s konkrétnymi subjektmi uvedenými na sankčnom zozname. Opatrenia sa tiež zameriavajú na konkrétne plavidlá, ktoré podporovali vojnový konflikt na Ukrajine. Ďalšie významné opatrenia zahŕňajú obmedzenia pri prijímaní žiadostí týkajúcich sa určitých práv duševného vlastníctva a zákaz transferu predmetov, pri ktorých existuje predpoklad nezákonného vývozu z Ukrajiny.⁶⁶

---

⁶⁴ Demagog. Sulík a Blanár v Na telo. 2023. Dostupné online: <[⁶⁵ Pravda. Putin uznal separatistické republiky v Donbase. 2022. Dostupné online: <\[⁶⁶ Európska rada. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine: komplexným 14. balíkom sankcií EÚ sa bráni ich obchádzaniu a prijímajú sa opatrenia v oblasti energetiky. 2024. Dostupné online: <\\[33\\]\\(https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2024/06/24/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-comprehensive-eu-s-14th-package-of-sanctions-cracks-down-on-circumvention-and-adopts-energy-measures/> \\[citované dňa 6.7.2024\\]</p></div><div data-bbox=\\)\]\(https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/617703-putin-rozhodnutie-o-uznani-nezavislosti-donbaskych-republik-padne-dnes/> \[citované dňa 25.3.2024\]</p></div><div data-bbox=\)](https://demagog.sk/vyrok/49072>hjd> citované dňa 25.3.2024]</p></div><div data-bbox=)

Väčšina prijatých opatrení mali podobu komplexných sankcií (ang. „comprehensive sanctions“). EÚ naviazala na už predošle zavedené reštriktívne opatrenia z roku 2014 a naďalej sa ich snaží EÚ aktívne rozširovať.⁶⁷

Súdny dvor, Všeobecný súd a Súd pre verejnú službu sú zložkami Súdneho dvora EÚ. Úlohou Súdneho dvora EÚ je primárne výklad právnych predpisov, aby bolo zabezpečené ich uplatňovanie v členských krajinách EÚ. Základnými konaniami pred súdmi sú:

- Prejudiciálne konanie
- Konanie o neplatnosti
- Konanie o neúčinnosti
- Konanie o porušení povinnosti členským štátom.

Právomoci jednotlivých súdov sú zakotvené v ZFEÚ a ZEÚ, v Štatúte Súdneho dvora a v Rokovacom poriadku Súdneho dvora.⁶⁸

V roku 2022 uložila EÚ niekoľko druhov sankcií. Prvým druhom sú individuálne sankcie, ktoré zahŕňajú hospodárske, diplomatické a vízové opatrenia. Tieto sankcie boli zavedené na začiatku vojnového konfliktu v roku 2022 a sú zamerané na osoby podporujúce ruskú agresiu voči Ukrajine, vrátane ruských diplomatov, úradníkov a podnikateľov. Tieto osoby sú vylúčené zo zjednodušeného vízového režimu pri vstupe na územie EÚ, avšak toto opatrenie sa nevzťahuje na bežných ruských občanov.

Aby sa zabránilo obchádzaniu sankcií, niektoré reštriktívne opatrenia môžu byť uplatnené aj na rodinných príslušníkov diplomatov, úradníkov alebo podnikateľov, ak existujú dôkazy o rodinných väzbách, ktoré posudzuje Rada EÚ. Sankcie na rodinných príslušníkov môžu mať významný dopad na ich psychické zdravie, finančné zabezpečenie a stabilitu.⁶⁹

---

⁶⁷ Európska rada. Chronologický prehľad – sankcie EÚ voči Rusku. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions-against-russia/timeline-sanctions-against-russia/>> [citované dňa 6.7.2024]

⁶⁸ Úrad pre verejné obstarávanie. Súdny dvor Európskej únie. Dostupné online: <<https://www.uvo.gov.sk/ourade/zakladne-informacie-a-dokumenty/eu-a-medzinarodna-spolupraca/sudny-dvor-europskej-unie>> [citované dňa 25.3.2024]

⁶⁹ Európska rada. Sankcie EÚ voči Rusku: podrobné informácie. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>> [citované dňa 25.3.2024]

Európska komisia zriadila skupinu „Freeze and Seize“ s cieľom skúmať prepojenia medzi osobami na sankčnom zozname EÚ a ich majetkom. Vyšetovania vedú členské štáty EÚ. Skupina je zložená zo zástupcov Komisie, kontaktných osôb členských štátov, ako aj zástupcov Eurojustu a Europolu. Tento druh opatrení bol uplatnený voči 1706 jednotlivcom a 419 subjektom, vrátane politických strán, bánk, poisťovní a ruských mediálnych organizácií. V tejto súvislosti boli vydané právne akty, konkrétne vykonávacie nariadenie EÚ 2023/1216, ktorým sa vykonáva nariadenie EÚ 269/2014, a nariadenie Rady EÚ 2023/1215, ktorým sa mení nariadenie EÚ 269/2014.

Ďalším typom sankcií sú sankcie zamerané na obchod s Ruskom v konkrétnych hospodárskych odvetviach – nazývané aj hospodárske sankcie. Tieto sankcie boli prijímané už v roku 2014 v súvislosti vojnového konfliktu na východe Ukrajiny. Na základe týchto opatrení sa:

- Zakazuje vývoz a dovoz v oblasti obchodovania so zbraňami a položiek s dvojakým použitím
- Obmedzuje prístup na kapitálové trhy EÚ
- Obmedzuje prístup Ruska k technológiám využívajúce na ťažbu ropy

K týmto opatreniam boli vo februári 2022 pridané aj ďalšie. Tento druh opatrení je mierený najmä na obchodný, dopravný, technologický, obranný a finančný sektor. Vo finančnom sektore boli zavedené dôležité opatrenia ako obmedzenie prístupu určitých ruských bánk na európske trhy a ich vylúčenie zo systému SWIFT. Okrem toho boli zakázané transakcie s Ruskou a Bieloruskou centrálnou bankou, čím sa značne obmedzil ich vplyv na medzinárodné finančné trhy.

V energetickom odvetví sa EÚ rozhodla obmedziť dovoz uhlia a ropy z Ruska a stanovila cenový strop pre ruskú ropu prepravovanú po mori do tretích krajín. Tieto kroky mali za cieľ znížiť závislosť EÚ na ruských energetických zdrojoch a zmierniť ich strategickú zraniteľnosť.

V oblasti dopravy boli prijaté opatrenia ako uzavretie vzdušného priestoru EÚ pre ruské lietadlá a prístavy pre ruské plavidlá. Tieto opatrenia majú obmedziť možnosť Ruska využívať dopravu ako prostriedok tlaku v medzinárodných vzťahoch.

V sektore obrany boli zavedené obchodné zákazy so zbraňami a technológiou, čím sa mala obmedziť schopnosť Ruska modernizovať svoje ozbrojené sily. V obchode so

surovinami a tovarom sa EÚ rozhodla obmedziť dovoz a vývoz niektorých kľúčových surovín a výrobkov z Ruska, aby sa znížila ich závislosť na ruských zdrojoch a obmedzilo Rusko v jeho obchodných aktivitách.

V oblasti služieb boli zavedené rôzne opatrenia s cieľom obmedziť ruský vplyv, vrátane zákazu kryptoaktívnych služieb a obmedzenia v poskytovaní poradenských služieb. V súvislosti s týmito druhmi opatrení bolo vydaných hneď niekoľko právnych aktov. Ide najmä o konsolidované znenia už vyššie spomínaného Nariadenia Rady EÚ č. 833/2014.⁷⁰

EÚ zaviedla aj sankcie voči ruským médiám. Týmito opatreniami bola pozastavená činnosť piatim ruským médiám, ktoré využívala vláda Ruskej federácie na šírenie dezinformácií a na manipuláciu informácií. Činnosť bola pozastavená médiám:

- Sputnik
- Russia today
- Rossiya RTR/RTR Planeta
- Rossiya 24/Russia 24
- TV Centre International

Rozsudok Všeobecného súdu z júla 2022 vo veci T-125/22⁷¹ sa zaoberá obmedzením voľného vysielania francúzskej televízie z dôvodu vysielania nevhodného programu, ktorý bol ustanovený Rozhodnutím Rady 2022/351.⁷² Na tomto príklade môžeme bližšie poukázať na účinnosť sankcií, ktoré sme rozoberali v kapitole predtým. Sankcie sú účinnejšie ak smerujú voči krajinám, ktoré sú menej autoritatívne. Uvalenie opatrení na Ruskú federáciu zmobilizovalo ľudovú podporu – práve prostredníctvom kontroly médií, ktorými sa práve ruskí oligarchovia snažili poukázať na reštriktívne opatrenia ako opatrenia proti krajine, nie proti zakázaným činnostiam.

V oblasti vojenských konfliktov sú informačné kanály dôležitým nástrojom moci a manipulácie. Informačné vojny môžu viesť viaceré štáty medzi sebou, začiatok a koniec

---

⁷⁰ Ministerstvo hospodárstva SR. *Sankcie voči Ruskej federácii a Bielorusku*. 2022. Dostupné online: <<https://www.economy.gov.sk/obchod/sankcie-voci-rusku-a-bielorusku>> [citované dňa 1.4.2024]

⁷¹ Rozsudok Všeobecného súdu z 27. júla 2022 – vec T-125/22

⁷² Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/351 z 1. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, čl. 4g 1,2

takejto vojny nie je možné určiť - v súčasnosti nazývame tento typ vojny hybridnou vojnou.⁷³

Sankcie, ktoré boli vyššie uvedené, nezasahujú do dodávok potravín a hnojív, pretože na tieto výrobky nebol uvalený žiadny sankčný režim. Závery Európskej rady zo dňa 23. júna 2022 jasne ukazujú, že Rusko vo svojej vojne proti Ukrajine využíva potraviny ako prostriedok tlaku, a tak zodpovednosť za globálnu krízu potravinovej bezpečnosti nesie výlučne ono.

Hoci krajiny EÚ zatiaľ nepocitujú nedostatok potravín, kríza vážne postihuje krajiny Afriky a Ázie, ktoré už trpia hladom. Dôsledky tejto krízy budú ešte dlhodobo pretrvávať. Podľa doterajších štúdií Svetového potravinového programu („WFP“) až 349 miliónov ľudí na svete zažilo od začiatku vojny na Ukrajine akútny nedostatok potravín, čo sú bezprecedentné čísla. Eurostat zaznamenal až o 19 % vyššie ceny potravín v porovnaní s minulým rokom podľa monitorovania cien potravín.⁷⁴

Najnovšie závery Rady EÚ z 22. marca 2024 hovoria o neochvejnejšej podpore celistvosti, zvrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny v súvislosti s dvojročným výročím vojny na Ukrajine a desiatym výročím od anexie Krymu. „Rusko nesmie zvíťaziť.“

Najdôležitejším krokom je účinné vykonávanie sankcií a sankčných opatrení, preto Rada a Komisia kladú dôraz na zlepšenie výmeny informácií, posilnenie vykonávanie EÚ a jej členských štátov vo vzťahu k tretím štátom. Dôležité je zabrániť obchádzaniu opatrení.⁷⁵ EÚ sa snaží zabrániť obchádzaniu sankcií posilnením vzťahov s tretími krajinami a zároveň sa im snaží poskytnúť technickú pomoc.

V prípadoch, že spolupráca neprinesie očakávané výsledky, je EÚ pripravená prijať cieľené sankcie, ktoré sú výlučne zamerané na to, aby Rusko bolo zbavené zdrojov, ktoré mu umožňujú pokračovať vo vojenskej agresii na Ukrajine. Ak aj napriek týmto zavedeným opatreniam bude krajina naďalej sankcie obchádzať, pristúpi EÚ k prijatiu krajných opatrení.

---

⁷³ RUŽIČKOVÁ, M. et al. PRAVDOU PROTI PRAUDE „NIE JE TO PRAVDA, ALE MOHLA BY BYŤ“. Košice : Zborník príspevkov z XI. Ročníka Medzinárodnej vedeckej konferencie študentov a mladých vedeckých pracovníkov, Katedra Filozofickej fakulty UPJŠ v KE, 2023. s. 34-50. Dostupné online: <<https://unibook.upjs.sk/img/cms/2023/ff/pravdou-proti-praude.pdf#page=34>> [citované dňa 1.4.2024]

⁷⁴ Európska rada. Potravinová bezpečnosť a cenová dostupnosť. 2024 Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/food-security-and-affordability/>> [citované dňa 1.4.2024]

⁷⁵ Závery Rady z 21. a 22. marca 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/media/70908/euco-conclusions-2122032024-sk.pdf>> [citované dňa 1.4.2024]

V tomto prípade má Rada možnosť prijať jednomyselné rozhodnutie o obmedzení predaja, dodávky, prenosu alebo vývozu tovaru a technológií, ktoré už majú export do Ruska zakázaný. Konkrétne sa to týka bojových výrobkov a technológií, ktoré majú byť prevedené do tretích krajín. Tieto opatrenia budú prijaté v prípade, že sa preukáže, že v daných krajinách existuje vysoké riziko zneužitia na obchádzanie sankcií.⁷⁶

3.3.1. Ekonomické aspekty reštriktívnych opatrení na ekonomiku Ruska

Ako už bolo uvedené, reštriktívne opatrenia vo veľkej miere ovplyvnili život v členských štátoch EÚ ako aj v krajinách, ktorých sa priamo dotýka tento vojnový konflikt.

Tieto zavedené opatrenia viedli k narušeniu medzinárodného obchodu, energetických a potravinových reťazcov. Ukrajina a Ruská federácia, ktoré boli medzi hlavnými dodávateľmi, napríklad slnečnicového oleja.⁷⁷ V dôsledku toho EÚ poskytuje Ukrajine neustálu politickú, finančnú a humanitárnu pomoc.⁷⁸

Množstvo opatrení, ktoré smerovali proti Ruskej federácii po februári 2022 sa stalo rekordným ako aj v množstve tak aj v tlaku, aký vyvíjali. Ich cieľom bolo oslabenie schopnosti Ruskej federácie financovať vojnu. Hospodárske ukazovatele ukazujú nepriaznivú situáciu pre ekonomiku Ruskej federácie. Prognózy rýchleho kolapsu Ruskej ekonomiky sa nenaplnili, naopak sa preukázalo, že ekonomika Ruska je stabilnejšia ako si štáty mysleli. Súčasná prognóza naznačuje dlhodobejšiu recesiu, ktorá môže trvať aj niekoľko rokov.⁷⁹

V súvislosti na očakávané znižovanie cien za ropu sa očakáva aj oslabenie ruskej meny, čo by mohlo viesť k zavedeniu vyššieho daňového zaťaženia, aby Ruská federácia pokryla výdavky, ktoré sa spájajú s vojnovým konfliktom na Ukrajine. Naďalej sa očakáva pád cien za ropu, keďže EÚ sa snaží diverzifikovať zdroje dovozu ako ropy tak aj uhl'ovodíkov, ktoré tvoria hlavné príjmy ekonomiky Ruskej federácie. EÚ sa podarilo nahradiť časť ropy

---

⁷⁶ Európska rada. Sankcie EÚ voči Rusku: podrobné informácie. 2024. Dostupné online:

<<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/#circumvention>> [citované dňa 1.4.2024]

⁷⁷ SITA. Vojna na Ukrajine zredukuje rast globálnej ekonomiky, a zvýšenie cien najviac postihuje chudobných. 2022. Dostupné online: <<https://sita.sk/vofinanciach/vojna-na-ukrajine-zredukuje-rast-globalnej-ekonomiky-a-zvyssenie-cien-najviac-postihne-najchudobnejších/>> [citované dňa 29.3.2024]

⁷⁸ Eurostat. Population and migration. 2022. Dostupné online: <<https://ec.europa.eu/eurostat/web/ukraine/overview>> [citované dňa 1.4.2024]

⁷⁹ Finančné noviny. Dopady sankcií na ekonomiku Ruskej federácie. 2023. Dostupné online: <<https://financnenoviny.com/dopady-sankcii-na-ekonomiku-ruskej-federacie/>> [citované dňa 1.4.2024]

a uhľovodíkov, ktoré boli dovážané z Ruskej federácie. Najbližšie roky sa môžu očakávať dva scenáre, ktoré by znamenali vysoké obchodné a hospodárske strany v krajinách Východnej Európy. Takýmto prvým scenárom je, že ako aj USA tak aj EÚ ukončia všetky obchody s Ruskou federáciou, druhým scenárom je ilustrácia sveta v troch blokoch – západný, východný a neutrálny – v rámci ktorého by krajiny západného bloku neuskutočňovali žiadne obchody s východným blokom.⁸⁰

Z dát poskytnutých medzinárodným menovým fondom hrubý domáci produkt Ruskej federácie po vypuknutí vojny oproti predchádzajúcim rokom poklesol o 1,2%. Avšak aj napriek tomuto poklesu, sa ruská ekonomika stavia na nohy a v roku 2023 zaznamenala výraznejšie polepšenie sa, a to až o 3,6%. V nasledujúcich rokoch sa očakáva mierny pokles a výška hrubého domáceho produktu by mala dosahovať hodnotu 3,2% v reakcii na znižujúce sa ceny ropy.⁸¹

Pokles v nadväznosti na vojnový konflikt zaznamenala aj populácia Ruskej federácie oproti predchádzajúcim rokom, v ktorých krivka ostávala nemenná až do roku 2022, kedy zaznamenala mierny pokles. Na druhú stranu treba spomenúť, že nezamestnanosť sa počas vojnových rokov znížila približne o 1%.⁸²

Aby sa stabilizovala ekonomika, zaviedla Centrálna banka Ruska niekoľko obmedzení týkajúcich sa obchodovania s menami a akciami. V nasledujúcich mesiacoch boli niektoré oslabené alebo odstránené, čo môžeme považovať za určitú formu antisakcií. Veľkú úlohu zohralo aj odstúpenie VISA a MasterCard z ruského trhu, čo viedlo k zastaveniu fungovania bankomatových kariet mimo územia Ruskej federácie. Podľa údajov tradeconomis, inflácia dosiahla najvyššie hodnoty tesne po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny, a to v apríli 2022 kedy dosahovala až 18%. Postupne však inflácia klesala a v januári 2023 dosahovala hodnotu 11,8%.⁸³

---

⁸⁰ INTERNATIONAL MONETARY FUND. REGIONAL ECONOMIC OUTLOOK. 2024. Dostupné online: < <https://www.imf.org/en/Publications/REO> > [citované dňa 1.4.2024]

⁸¹ INTERNATIONAL MONETARY FUND. Russian Federation. Last update : april 2024. Dostupné online: < <https://www.imf.org/en/Countries/RUS> > [citované dňa 1.4.2024]

⁸² INTERNATIONAL MONETARY FUND. Unemployment rats. Last update : april 2024. Dostupné online: < <https://www.imf.org/external/datamapper/LUR@WEO/RUS?zoom=RUS&highlight=RUS> > [citované dňa 1.4.2024]

⁸³ Finančné noviny. Dopady sankcií na ekonomiku Ruskej federácie. 2023. Dostupné online: < <https://financnenoviny.com/dopady-sankcii-na-ekonomiku-ruskej-federacie/> > [citované dňa 1.4.2024]

Najviac zasiahnutou oblasťou opatreniami boli fosílna palivá, z ktorých ruská ekonomika zvyšovaním cien ťažila prvých 6 mesiacov v roku 2022. Z výsledkov prieskumov je zrejmé, že príjmy z fosílnych palív klesli v roku 2023 až o štvrtinu. Ďalej v krajinách EÚ, v krajinách G7 a v Austrálii bolo dokopy zmŕzaných viac ako 300 miliárd eur – hodnota rezerv, ktoré sú zablokované v ruskej centrálnej banke. Sankcie postihujú približne 70 % aktív ruského bankového systému. Zmrazené boli aktíva v hodnote približne 20 miliárd EUR, ktoré patrili viac ako 1500 osobám a subjektom podliehajúcim sankciám.⁸⁴

Ekonomické sankcie uvalené na Rusko po jeho invázii na Ukrajinu mali významný dopad na ruskú ekonomiku. Odchod viac ako 1000 západných spoločností a oslabenie obchodných vzťahov so západnými krajinami spôsobili vážne narušenie ekonomického prostredia a pokles zahraničných investícií. Blokáda ukrajinských čiernomorských prístavov a útoky na poľnohospodárske zariadenia zvýšili ceny potravín na globálnom trhu a zhoršili medzinárodnú reputáciu Ruska.⁸⁵

Tieto sankcie nielenže oslabili ruskú ekonomiku, ale tiež zmenili jeho postavenie na medzinárodnej scéne. Svet sa stal viac polarizovaným, pričom EÚ a jej spojenci hľadajú nové cesty k zabezpečeniu strategických surovín. Obnova ekonomických vzťahov a dôvery v Rusku bude dlhodobý a náročný proces.⁸⁶

3.3.2. Ekonomické aspekty reštriktívnych opatrení na ekonomiku Ukrajiny

Vojnová agresia na Ukrajine ovplyvnila významne aj svetový trh. Ceny palív a hnojív dosiahli v roku 2022 najvyššiu úroveň za posledné roky, pričom vznikol aj strach o bezpečnosť dodávok energie. Vojna tiež zasiahla dopravnú infraštruktúru Ukrajiny, čo prispelo k zhoršeniu globálnej potravinovej krízy. EÚ musela prijať núdzové opatrenia na reguláciu cien energií, pričom tieto rozhodnutia boli prijaté jednotne. Rada krátko po

---

⁸⁴ Európska rada. Vplyv sankcií na ruské hospodárstvo. 2023. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/infographics/impact-sanctions-russian-economy/#0>> [citované dňa 1.4.2024]

⁸⁵ European Parliament. Economic impact of Russia's war on Ukraine: European Council response. 2024. BRIEFING European Council in Action. Dostupné online: <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI\(2024\)757783_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI(2024)757783_EN.pdf)> [citované dňa 30.6.2024]

⁸⁶ European Parliament. Economic impact of Russia's war on Ukraine: European Council response. 2024. BRIEFING European Council in Action. Dostupné online: <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI\(2024\)757783_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI(2024)757783_EN.pdf)> [citované dňa 30.6.2024]

vypuknutí invázie na Ukrajine začala prijímať kroky na prechod z ruských fosílnych palív. Vedúci predstavitelia postupne vyzvali krajiny na postupnú diverzifikáciu zdrojov, zlepšenie prepojení plynárenských a elektrických sietí, zavedenie obnoviteľných zdrojov energie. Cena plynu v EÚ sa následne stabilizovala a momentálne je 9-krát menšia ako na začiatku vypuknutia energetickej krízy.⁸⁷

Ďalším výrazným vplyvom vojny na Ukrajine je mobilita osôb a tovaru. Hlavným problémom sú už vyššie spomínané ceny pohonných hmôt alebo dodávky paliva. Členské štáty zároveň prejavili solidaritu s ukrajinskými utečencami zriadením informačných centier na hraničných priechodoch a uľahčením prepravy humanitárnej pomoci.⁸⁸

Dopad opatrení na jednotlivé domácnosti sa z časového hľadiska veľmi líši. Najvyššie výdavky domácnosti dosahovali takmer ihneď po vypuknutí vojny na Ukrajine, najmä v dôsledku nákupu nepotravinárskych položiek ako sú autá a domáce spotrebiče. Z krátkodobého hľadiska sa obyvatelia oboch krajín obávali zvýšenia cien týchto produktov, preto sa najmä uskutočňovali nákupy tovaru s dlhodobejšou spotrebou. Zo strednodobého hľadiska po zvýšení cien a poklesu príjmov domácnosti spotreba týchto tovarov poklesla. V súčasnosti je pravdepodobné, že domácnosti sú nútené vytvárať si úspory. Dlhodobejším dôsledkom tejto situácie by mohla byť akumulácia úspor, ktorá by mohla viesť k ozdraveniu. Predpokladá sa, že práve dynamika jednotlivých domácností môže byť zdrojom rastu ekonomiky Ruskej federácie.⁸⁹

Od vypuknutia vojnovej invázie EÚ aktívne poskytuje pomoc a vyjadruje podporu občanom Ukrajiny, ktorí sa v dôsledku vojny rozhodli opustiť svoju krajinu. Humanitárna, sociálna psychologická pomoc ako aj dočasné ubytovanie sú poskytované na základe vykonávacieho rozhodnutia Rady 2022/382.⁹⁰ Podľa štatistík Eurostatu dostalo približne 4,2

---

⁸⁷ Európska rada. Ceny energií a bezpečnosť dodávok [online] 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/energy-prices-and-security-of-supply/>> [citované dňa 3.4.2024]

⁸⁸ Európska rada. Vplyv invázie Ruska na Ukrajinu na trhy: reakcia EÚ. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/#mobility>> [citované dňa 3.4.2024]

⁸⁹ Finančné noviny. Dopady sankcií na ekonomiku Ruskej federácie. 2023. Dostupné online: <<https://financnenoviny.com/dopady-sankcii-na-ekonomiku-ruskej-federacie/>> citované dňa 3.4.2024]

⁹⁰ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana

milióna občanov Ukrajiny dočasnú ochranu. Rada sa koncom septembra 2023 rozhodla predĺžiť túto ochranu až do 4. marca 2025.⁹¹

Ekonomické sankcie uvalené na Ukrajinu v reakcii na agresiu zo strany Ruska mali značný dopad na jej hospodárstvo. Obmedzenie exportných trhov a odlev zahraničných investícií viedli k poklesu príjmov a zvýšeniu inflácie, čo ovplyvnilo životnú úroveň obyvateľstva.⁹²

V reakcii na tieto výzvy prijala Ukrajina reformy zamerané na zvýšenie hospodárskej odolnosti a diverzifikáciu obchodných partnerov. S podporou medzinárodných partnerov, vrátane EÚ, sa snaží stabilizovať ekonomiku a prilákať nové investície. Sankcie tiež stimulujú Ukrajinu k posilneniu ekonomickej nezávislosti a hľadaniu alternatívnych zdrojov rastu.⁹³

Napriek negatívnym dopadom sankcií tieto opatrenia poskytli Ukrajine príležitosť pre reformy a strategické rozhodnutia, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť jej budúci ekonomický vývoj. Úspech bude závisieť od medzinárodnej podpory a schopnosti Ukrajiny implementovať potrebné reformy.⁹⁴

---

⁹¹ Eurostat. Number of people under temporary protection at 4.2 milion. 2024. Dostupné online:

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240408-1> [citované dňa 3.4.2024]

⁹² European Parliament. Economic impact of Russias war on Ukraine: European Council response. 2024. BRIEFING European Council in Action. Dostupné online:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI\(2024\)757783_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI(2024)757783_EN.pdf) [citované dňa 30.6.2024]

⁹³ European Parliament. Economic impact of Russias war on Ukraine: European Council response. 2024. BRIEFING European Council in Action. Dostupné online:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI\(2024\)757783_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI(2024)757783_EN.pdf) [citované dňa 30.6.2024]

⁹⁴ European Parliament. Economic impact of Russias war on Ukraine: European Council response. 2024. BRIEFING European Council in Action. Dostupné online:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI\(2024\)757783_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI(2024)757783_EN.pdf) [citované dňa 30.6.2024]

4. Analýza judikatúry súdneho dvora EÚ

Príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa sankcionovania osôb s viacerými občianstvami a osôb s jedným občianstvom sme si zvolili na základe dôležitej analýzy a z dôvodu interpretácie a aplikácie právnych noriem v oblasti sankcií, pričom sú zohľadňované rôzne právne postavenia dotknutých jednotlivcov v rámci Európskej únie.

4.1. Rozsudok vo veci T-313/22

Právny poriadok EÚ neobsahuje presnú definíciu pojmu „oligarchovia“. V nariadeniach a rozhodnutiach EÚ sa stretávame s označením „poprední podnikatelia“. Týmto termínom sa označujú osoby zapojené do významných odvetví v krajinách, ktoré majú dominantné postavenie. Prostredníctvom individuálnych sankcií sa EÚ snaží oslabiť tieto osoby s cieľom zasiahnuť odvetvia, ktoré sú pre Ruskú federáciu obzvlášť lukratívne. Uvalenie týchto sankcií nie je podmienené preukázaním priamej súvislosti medzi týmito osobami a ruskou vládou. Hlavným cieľom je oslabiť ruskú vládu v oblastiach, z ktorých financuje vojnový konflikt na Ukrajine. V ďalšej časti tejto kapitoly sme sa zamerali na analýzu dvoch rozsudkov Súdneho dvora EÚ.⁹⁵

Rozsudok Všeobecného súdu z 20. decembra 2023 vo veci T-313/22 sa týka zaradenia Romana Arkadjeviča Abramoviča na zoznam osôb, voči ktorým boli uložené reštriktívne opatrenia. V tomto prípade vystupuje R. A. Abramovič ako žalobca proti žalovanej strane, ktorou je Rada EÚ (zastúpená Európskou komisiou).⁹⁶ Abramovič, ktorý má viacero štátnych príslušenstiev, sa narodil v Rusku a získal ruské občianstvo. Bol bývalým guvernérom Čukotky a je považovaný za ruského oligarchu, ktorý má okrem ruského a izraelského občianstva aj portugalské občianstvo čím sa stáva štátnym príslušníkom EÚ. Po podaní žiadosti o portugalské občianstvo mu bola táto žiadosť schválená, čím získal štátne občianstvo Portugalska. Na základe členstva Portugalska v EÚ

---

⁹⁵ FINELLI, F.: Who are the Russian oligarchs? Recent development in the case law of the European Court of Justice., vol. 8, no. 3, 2023, pp. 1513-1522. European Papers, <https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_EF_2023_I_045_Francesca_Finelli_00727.pdf> [citované dňa 3.7.2024]

⁹⁶ ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (prvá rozšírená komora) z 20. decembra 2023 vo veci T-313/22

a podľa Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ), ktorá ustanovuje, že každý štátny príslušník členského štátu EÚ je aj občanom EÚ, sa Abramovič stal aj občanom EÚ.⁹⁷

Pri posudzovaní oblastí, ktoré sú považované za lukratívne pre ruské hospodárstvo, rozhoduje Súdny dvor. Tieto oblasti zahŕňajú najmä hutnícky, energetický a vojenský sektor, čo súvisí s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine.

V súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine v roku 2023 bolo konsolidované Nariadenie EÚ 269/2014/SZBP, v rámci ktorého bol článok 1 doplnený o bod g), známy aj ako „g) kritérium“. Toto kritérium mení podmienky, na základe ktorých sú osoby, subjekty a orgány pridávané do zoznamu sankcionovaných subjektov.⁹⁸

Nové "(g) kritérium" predstavuje inovatívny prístup zameraný na identifikáciu podnikateľov v odvetviach, ktoré poskytujú významné príjmy ruskej vláde. Tento prístup sa líši od starších postupov, ktoré spájali vplyv s politickými spojeniami. Kritérium kladie dôraz na ekonomický sektor, nie na priamy fiskálny príspevok jednotlivcov, a zohľadňuje všetky príjmy generované daným sektorom.⁹⁹

Cieľom je ovplyvniť sektory prispievajúce k príjmom ruskej vlády, zvýšiť tlak na Ruskú federáciu a náklady vojny na Ukrajine. Rozširuje možnosti zamerania sa na podnikateľov mimo tradičných oligarchov, aby sa znížila schopnosť Kremľa financovať vojnové úsilie.

Tieto zmeny ukazujú posun v prístupe EÚ k sankciám voči ruským podnikateľom a ich spojeniu s vládou a ekonomickými sektormi.

„G) kritérium“ umožňuje voľnosť pri interpretácii jeho znenia Súdnym dvorom. Vzhľadom na prebiehajúci hybridný konflikt na Ukrajine boli medzi lukratívne odvetvia,

---

⁹⁷ EUIdeas. Can EU citizens like Roman Abramovich be sanctioned?. 2022. Dostupné online: <<https://euiideas.eui.eu/2022/03/09/can-eu-citizens-like-roman-abramovich-be-sanctioned/>> [citované dňa 1.7.2024]

⁹⁸ FINELLI, F.: Who are the Russian oligarchs? Recent development in the case law of the European Court of Justice., vol. 8, no. 3, 2023, pp. 1513-1522. European Papers, <https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_EF_2023_I_045_Francesca_Finelli_00727.pdf> [citované dňa 3.7.2024]

⁹⁹ FINELLI, F.: Who are the Russian oligarchs? Recent development in the case law of the European Court of Justice., vol. 8, no. 3, 2023, pp. 1513-1522. European Papers, <https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_EF_2023_I_045_Francesca_Finelli_00727.pdf> [citované dňa 3.7.2024]

ktorých príjmy môžu posilňovať vojnovú agresiu Ruska, zaradené aj informačné kanály a technológie.¹⁰⁰

Na základe uvedených nariadení a rozhodnutí EÚ bolo meno ruského oligarchu zaradené do zoznamu osôb, subjektov a orgánov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia. Medzi dôvodmi jeho zaradenia boli aj úzke väzby s prezidentom Ruskej federácie V. Putinom. Žalobca navrhol zrušenie aktov, na základe ktorých bol zaradený na tento zoznam, a predložil štyri žalobné dôvody.¹⁰¹

Druhý žalobný dôvod sa považuje za dôvod založený na nesprávnom posúdení. Rada má určitú voľnú úvahu pri určovaní, či sú splnené právne kritériá pre reštriktívne opatrenia, ale sudy Únie musia zabezpečiť úplné preskúmanie zákonnosti aktov Únie.

Súd Únie musí overiť, či rozhodnutie o reštriktívnych opatreniach má dostatočný skutkový základ, overiť uvedené fakty a posúdiť, či sú dôvody podložené.

Rada musí predložiť konkrétne a presné dôkazy preukazujúce spojenie medzi osobou alebo subjektom a dotknutým režimom. V prípade spochybnenia musí Rada preukázať opodstatnenosť dôvodov proti osobe alebo subjektu.

Pri uplatnení „g) kritéria“ žalobca poukazoval na nasledovné body:

- 1. Príjem do RF:** Evraz nepredstavuje významný príjem pre RF, keďže dane idú do regionálnych rozpočtov.
- 2. Negatívne účinky:** Konanie ruskej vlády na Ukrajine malo negatívne dopady na Evraz.
- 3. Podiel v Evraz:** Žalobca vlastní len 28,64 % Evrazu, čo z neho nerobí majoritného akcionára.
- 4. Medzinárodné aktivity:** Evraz pôsobí aj mimo Ruska, v USA, Kanade, ČR a Kazachstane.
- 5. Osobné dane:** Jeho osobné daňové príspevky v Rusku nie sú významné.

---

¹⁰⁰ Bližšie pozri ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2023/1094 z 5. júna 2023, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny, článok 1 ods. 2

¹⁰¹ Bližšie pozri ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (prvá rozšírená komora) z 20. decembra 2023 vo veci T-313/22

6. Podnikateľský status: Tvrdí, že nie je "popredným podnikateľom" v Rusku a jeho majetok je investovaný hlavne mimo Ruska.

Rada a Komisia nesúhlasia s týmito tvrdeniami a obhajujú zaradenie žalobcu na sankčné zoznamy. Podľa nich Evraz pôsobí v hospodárskych odvetviach, ktoré poskytujú významný príjem ruskej vláde. Kritérium g) sa zameriava na popredných podnikateľov v týchto odvetviach, aby zvýšilo tlak na Rusko kvôli jeho destabilizujúcim aktivitám na Ukrajine. Súd tiež uviedol, že nie je potrebné dokazovať úzke väzby medzi podnikateľmi a ruskou vládou.

Žaloba bola v plnom rozsahu zamietnutá z dôvodu nedostatočného odôvodnenia na zrušenie jednotlivých opatrení.¹⁰²

V tomto prípade sa otvára otázka, či je možné uložiť sankcie aj osobe, ktorá má štátne občianstvo EÚ. Základné právne predpisy EÚ explicitne nezakazujú takéto sankcie, avšak vzniká otázka, či ich uplatnenie môže byť nezákonné. Individuálne sankcie, ako je napríklad zákaz cestovania alebo zmrazenie aktív, sa uplatňujú v týchto prípadoch. Reštriktívne opatrenia sú prijímané na základe článku 215 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Niektoré z týchto opatrení môžu priamo ovplyvňovať práva občanov EÚ, napríklad spomínaný zákaz cestovania, ktorý je v rozpore s článkom 21 ZFEÚ, zaručujúcim voľný pohyb a pobyt na území členských štátov. Je na Súdnom dvore EÚ, aby posúdil, či prijaté opatrenia sú v súlade s právnymi predpismi EÚ alebo v rozpore s nimi.

Ďalší prípad nastáva pri posudzovaní obmedzenia vstupu do členského štátu EÚ osoby, ktorá je aj jeho štátnym príslušníkom. V takýchto prípadoch môže dôjsť k rozporu medzi vnútroštátnym právom a právom EÚ. EÚ preto vyžaduje výnimky z opatrení zákazu cestovania. Tento druh výnimky uznáva aj Všeobecný súd EÚ, ktorý ich posúva na posúdenie členským štátom EÚ.

Na záver možno konštatovať, že EÚ môže sankcionovať svojich príslušníkov, a na uvedenom príklade je vidieť, že podľa vnútroštátneho práva môže osobe, ktorá je

---

¹⁰² ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (prvá rozšírená komora) z 20. decembra 2023 vo veci T-313/22, právny stav : druhý žalobný dôvod

sankcionovaná, byť dovolený vstup do krajiny, v ktorej má štátne občianstvo, ako aj právo na cestovanie do tretích krajín.¹⁰³

4.2. Rozsudok vo veci T-305/22

Vec T-305/22 sa týka ruského podnikateľa Viktora Rašnikova, ktorý podal žalobu proti Rade Európskej únie. Rašnikov napadol reštriktívne opatrenia EÚ, ktoré mu boli uložené z dôvodu jeho údajnej úlohy v hospodárskych odvetviach poskytujúcich značné príjmy ruskej vláde, ktorá je zapletená do anexie Krymu a destabilizácie Ukrajiny.

Prípado bol prezentovaný s viacerými právnymi argumentmi. Jedným z významných žalobných dôvodov bolo údajné porušenie Rašnikovovho práva na účinnú súdnu ochranu a povinnosti uviesť dôvody. Rašnikov tvrdil, že dôvody Rady na zaradenie jeho mena na sankčný zoznam boli nedostatočné, nejasné a protirečivé, čo mu znemožnilo pochopiť použité kritériá a primerane sa brániť. Tvrdil tiež, že dôkazy poskytnuté Radou boli nespoľahlivé a konkrétne nepreukazovali, že jeho činnosť prinášala ruskej vláde značné príjmy.

V tomto prípade žalobca na podporu svojej žaloby uvádza päť žalobných dôvodov. My si bližšie rozoberieme prvý žalobný dôvod, ktorý sa týka súdnej ochrany a jasného odôvodnenia.

Žaloba spočíva v tom, že žiadateľ tvrdí, že zdôvodnenie uvedené v napadnutých aktách mu neumožňuje obhajovať sa ani porozumieť kritériám, ktoré Rada zamýšľa uplatniť voči nemu. Podľa neho sú zdôvodnenia buď takmer neprítomné, alebo protichodné, nespĺňujú požiadavky na špecifickosť a sú neúplné. Okrem toho, ani dokumenty obsiahnuté v spisoch WK mu neumožňujú zistiť individuálne, konkrétne dôvody, ktoré by mu poskytli dostatočné informácie na posúdenie, či sú napadnuté akty opodstatnené.¹⁰⁴

Súdna prax potvrdzuje, že právo na účinnú súdnu ochranu, ustanovené v článku 47 ods. 3 Charty základných práv EÚ, vyžaduje, aby osoba, ktorá sa týka rozhodnutia, mohla

---

¹⁰³ EUIdeas. Can EU citizens like Roman Abramovich be sanctioned?. 2022. Dostupné online: <<https://euideas.eu/2022/03/09/can-eu-citizens-like-roman-abramovich-be-sanctioned/>> [citované dňa 1.7.2024]

¹⁰⁴ JUDGMENT OF THE GENERAL COURT (first chamber) from 13 September 2023 in case T-305/22

zistiť dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené, buď čítaním samotného rozhodnutia alebo požiadavkou a získaním týchto dôvodov.

Takže v zásade ide o to, že žiadateľ tvrdí, že Rada nevysvetlila, čo sa rozumie "podstatnými príjmami", neidentifikovala ekonomický sektor poskytujúci podstatné príjmy ruskej federácii a neposkytla dôkazy o takýchto príjmoch. Skutočnosť, že Rada neposkytla presné definície pojmov alebo objasnenie týchto pojmov sa nepovažuje za relevantné dôvody žaloby (vid. bod 34).¹⁰⁵

Ďalej žiada, aby sa Rada spoliehala výlučne na dôkazy týkajúce sa Magnitogorského železiarskeho a oceliarskeho závodu (MMK), a nie na ekonomický sektor, v ktorom pôsobí on sám. MMK patrí v Rusku medzi jedných z najväčších daňových poplatníkov, čo značne pomáha financovať ruskú vládu. V tomto prípade vieme opäť aplikovať „g) kritérium“ na základe lukratívneho hospodárskeho odvetvia, ktoré vo veľkej miere financuje ruskú vládu.

Podľa ustálenej judikatúry musí byť vyhlásenie dôvodov podľa článku 296 ZFEÚ vyjadrené jasne a jednoznačne, aby umožnilo osobám zainteresovaným zistiť dôvody opatrení a rozhodnúť sa, či sa oplatí žiadať súd o preverenie zákonnosti dotknutého opatrenia.

Na základe vyššie uvedených skutočností tomuto žalobnému dôvodu nebolo možné vyhovieť tak ako aj v ostatných prípadoch žalobných dôvodov, a na základe tejto skutočnosti bola žaloba zamietnutá v plnom rozsahu.

---

¹⁰⁵ Bližšie pozri bod 34 rozsudku T-305/22: „Predovšetkým nie je potrebné, aby sa v odôvodnení rozoberali všetky relevantné skutočnosti a právne otázky alebo aby sa poskytla podrobná odpoveď na úvahy, ktoré dotknutá osoba uviedla pri konzultácii pred prijatím toho istého opatrenia, pretože otázka, či je odôvodnenie dostatočné, sa musí posúdiť nielen s ohľadom na jeho znenie, ale aj na jeho kontext a na všetky právne normy upravujúce danú vec.“

5. Vplyv vojny na Ukrajinu na Slovenskú ekonomiku

Podľa doterajších prieskumov analytikov Slovenskej sporiteľne, bez vyvolaného konfliktu mohol rast slovenskej ekonomiky dosiahnuť až dvojnásobok oproti predchádzajúcim rokom. Namiesto dosiahnutej hodnoty 1,7% mohla ekonomika dosahovať výšku až 3%. Najpostihnutejšími vojnovým konfliktom na Ukrajinu boli priemyselné firmy, ktoré sú výraznými ťahačmi slovenskej ekonomiky. Okrem čeleniu problémov týkajúcich sa vzrastu cien, sa museli vysporiadať aj s pretrhnutými dodávateľsko-odberateľskými vzťahmi s Ruskou federáciou. Aj napriek tomu, že ani Ruská federácia ani Ukrajina neprestavovali pre Slovensko dôležité exportné trhy, boli významnými dodávateľmi surovín.¹⁰⁶

Ako už vyššie spomínáme, najviac postihnutými sú firmy fungujúce v priemysle – až 71% - a v obchodnom priemysle – až 65%. Tento prieskum vykonala slovenská agentúra „Slovak Business Agency“ mesiac po vypuknutí vojny medzi zástupcami podnikateľov na Slovensku. Najčastejšie sa podnikatelia na Slovensku musia vysporiadať s poklesom dopytu po výrobkoch a službách, problémami v logistike, pozastavenie investičných aktivít, problémy spojené s platobným stykom atď.¹⁰⁷

Podľa Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) je vojna na Ukrajinu humanitárny konflikt, ktorého dôsledky vo veľkej miere ovplyvňujú ekonomiku nie len na Slovensku, ale na celom svete. Ráta sa so zvýšenou infláciou a zároveň sa predpokladá slabší ekonomický rast. NBS predpokladá, že priemerná inflácia na Slovensku môže dosahovať hodnoty v rozpätí medzi 10 až 14% - v závislosti od vývoja vojnového konfliktu – pri dlhotrvajúcom konflikte sa môže rast slovenskej ekonomiky pozastaviť. V porovnaní s inými ekonomikami, vplyv vojny na ekonomiku eurozóny je veľmi silný. Banky po celom svete sú nútené reagovať na túto krízu. Vysoká neistota pri vývoji ekonomiky sa môže prejaviť pri odkladaní investičných plánov ako aj k prispetiu opatrného správania zo strany spotrebiteľov. V tejto situácii nastáva otázka, ako na danú situáciu majú reagovať centrálné banky. Úrokové sadzby musia banky zvyšovať primerane, pretože pri prílišnom zvýšení by

---

¹⁰⁶ O peniazoch. Vojna na Ukrajinu zasiahla aj slovenskú ekonomiku: Jej rast mohol byť bez konfliktu dvojnásobný. 2023. Dostupné online: <<https://openiazoch.zoznam.sk/financie/vojna-na-ukrajine-zasiahla-aj-slovensku-ekonomiku-jej-rast-mohol-byt-bez-konfliktu-dvojnasoyny/>> [citované dňa 4.4.2024]

¹⁰⁷ Slovak Business Agency. Výsledky prieskum: ako vplyva konflikt na Ukrajinu na našich podnikateľov?. Dostupné online: <<https://www.sbagency.sk/vysledky-prieskum-ako-vplyva-konflikt-na-ukrajine-na-nasich-podnikatelov>> [citované dňa 4.4.2024]

to mohlo vyvolať nežiaduce výsledky.¹⁰⁸ Prijaté reštriktívne opatrenia výrazne zasahujú do chodu hospodárstva na Slovensku – zvyšovanie cien energií, plynu a elektriny majú negatívne vplyvy na naše hospodárstvo. Vyššie spomenuté vplyvy môžu mať dopad na priemyselné podniky týkajúce sa obmedzenia ich výroby, či dokonca k úplnému útlmu podnikateľskej činnosti. Pre priemyselné odvetvie je náročné ihneď reagovať na cenové výkyvy, preto je potrebný štátny zásah.

Prvým zásahom bol Dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (2022/C 131/I/01) prijatý Európskou komisiou. V tomto krízovom rámci upravovala Európska komisia pravidlá o ustanovení opatrení členských štátov. Členské štáty by podľa tohto oznámenia mali poskytovať platby tým, ktorí sú na tom najhoršie, aby im pomohli splácať účty za energie v krátkodobom horizonte. Ďalšou navrhovanou pomocou v tomto oznámení Komisie je podpora dotovaných úrokových sadzieb taktiež v krátkodobom horizonte.¹⁰⁹

Kľúčovým faktorom pre priemyselné záujmy na Slovensku je riešenie závažného narušenia hospodárstva. Schéma štátnej pomoci na podpory podnikov SR ako ďalšie Dočasné krízové opatrenie nie je zamerané len na kompenzáciu priamych škôd spôsobených vojenskou agresiou a sankciami, ale je zamerané aj na obnovu likvidity v podnikoch, ktoré sú priamo alebo nepriamo postihnuté týmto narušením hospodárskeho prostredia. Opatrenia, ktoré členský štát zavedie za týmto účelom, musia byť nevyhnutné, vhodné a primerané pre riešenie tejto závažnej poruchy hospodárstva a musia rešpektovať všetky požiadavky Dočasného krízového rámca.¹¹⁰

---

¹⁰⁸ Národná banka Slovenska. Vojna a dopady na ekonomiku. Dostupné online: <<https://nbs.sk/vojna-a-dopady-na-ekonomiku/>> [citované dňa 4.4.2024]

¹⁰⁹ Oznámenie Komisie dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine 2022/ C 131 I/01

¹¹⁰ Ministerstvo hospodárstva SR. Schéma štátnej pomoci na podporu podnikov. 2022. [cit. 2024-4-4] Dostupné online: <https://energodotacie.mhsr.sk/files/Schema_statnej_pomoci_SA_104846_2022_N.pdf> [citované dňa 4.4.2024]

Záver

Cieľom tejto bakalárskej práce bola analýza právnych a ekonomických aspektov sankcií, ktoré Európska únia uvaľuje voči tretím krajinám, s dôrazom na sankcie voči Ruskej federácii v súvislosti s vojnou na Ukrajine. Výskum sa zamerlal na porovnanie opatrení z roku 2014, ktoré boli reakciou na anexiu Krymu, a sankcií uvalených po invázii v roku 2022.

Proces prijímania a implementácie sankcií zahŕňa legislatívne zakotvenie, rozhodovanie na úrovni EÚ a následnú implementáciu do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov. Dôležitým zistením je, že sankčné režimy musia byť prispôsobené špecifickým politickým a ekonomickým podmienkam, aby dosiahli zamýšľané ciele.

Ekonomické aspekty sankcií boli analyzované z pohľadu ich vplyvu na ekonomiky krajín, proti ktorým sú uvalené, ako aj na hospodárstvo EÚ a jej členských štátov. Ekonomické sankcie môžu mať významné negatívne dôsledky nielen na cieľové krajiny, ale aj na globálny obchod a finančné trhy. Sankcie voči Ruskej federácii mali výrazný dopad na ruský finančný sektor, obchod a investície, čo prispelo k ekonomickej nestabilite v krajine. Sankcie tiež ovplyvnili slovenskú ekonomiku, najmä v oblasti energetiky a obchodu, a vyžadovali prispôsobenie hospodárskych stratégií a obchodných vzťahov novým podmienkam.

Z analýzy sankcií voči Rusku vyplynulo, že opatrenia z roku 2014 vytvorili základ pre sankcie uvalené v roku 2022, ktoré boli výrazne zosilnené a rozšírené. Hoci sankcie mali vážne ekonomické dôsledky pre Rusko, ich účinnosť z hľadiska dosiahnutia politických cieľov bola rôzna. Sankcie síce prispeli k oslabeniu ruskej ekonomiky a zvýšeniu tlaku na politické vedenie, avšak nedosiahli okamžité ukončenie konfliktu na Ukrajine.

Celkovo možno konštatovať, že sankcie predstavujú dôležitý nástroj zahraničnej politiky Európskej únie, ktorý umožňuje presadzovať medzinárodné právo a reagovať na porušovanie ľudských práv a princípov suverenity.

Sankcie EÚ sú navrhnuté tak, aby pôsobili ako odstrašujúci prostriedok a zároveň ako konkrétne opatrenia proti štátom, organizáciám alebo jednotlivcom, ktorí porušujú medzinárodné normy.

Tieto sankcie môžu mať rôzne formy, vrátane ekonomických obmedzení, ako sú obchodné embargo, zmrazenie aktív, a zákaz cestovania, ktoré majú priamy vplyv na ekonomické a politické záujmy cieľových subjektov. Okrem toho sankcie často obsahujú aj diplomatické opatrenia, ako je zrušenie diplomatických vzťahov alebo vylúčenie z medzinárodných organizácií, čo ešte viac zvyšuje ich účinnosť.

Presadzovaním sankcií EÚ demonštruje svoj záväzok k hodnotám, ako sú ľudské práva, demokracia a právny štát. Napríklad, sankcie uvalené na Rusko v reakcii na anexiu Krymu a vojenské zásahy na východnej Ukrajine zdôrazňujú podporu EÚ pre suverenitu a teritoriálnu integritu Ukrajiny. Podobne, sankcie voči krajinám, ktoré porušujú ľudské práva, signalizujú, že EÚ neakceptuje takéto správanie a je pripravená prijať opatrenia na ochranu základných práv.

Sankcie sú teda nielen reakciou na konkrétne medzinárodné krízy, ale aj prostriedkom na podporu globálnej stability a bezpečnosti. EÚ využíva tento nástroj na presadzovanie medzinárodného práva a zabezpečenie dodržiavania medzinárodných noriem, čím prispieva k vytváraniu spravodlivejšieho a stabilnejšieho svetového poriadku. Napriek tomu, že sankcie môžu mať aj negatívne dôsledky, ako je zhoršenie životných podmienok v zasiahnutých krajinách, sú často považované za nevyhnutný prostriedok na dosiahnutie dlhodobých cieľov medzinárodnej politiky EÚ.

Úspešnosť sankcií závisí od ich správnej implementácie, neustáleho monitorovania a prispôsobovania sa meniacim politickým a ekonomickým podmienkam. V prípade sankcií voči Rusku možno povedať, že zatiaľ čo ekonomicky boli sankcie úspešné v oslabovaní ruskej ekonomiky, politické ciele, ako je ukončenie konfliktu na Ukrajine, neboli dosiahnuté v plnej miere.

Pre budúcnosť je nevyhnutné, aby EÚ pokračovala v zdokonaľovaní svojich sankčných mechanizmov, zabezpečila ich právnu opodstatnenosť a sledovala ich ekonomické dopady. Sankcie by mali byť využívané ako nástroj na podporu mieru, stability a dodržiavania medzinárodného práva, pričom by mali byť v súlade s hodnotami a princípmi, na ktorých je Európska únia založená. Celkový prínos sankcií by mal byť hodnotený nielen na základe ich okamžitých ekonomických dopadov, ale aj z hľadiska ich dlhodobého vplyvu na medzinárodnú politickú stabilitu a bezpečnosť.

Zoznam použitej literatúry

Odborná literatúra

1. AMERONGEN, W. Economic Sanctions as a Foreign Policy Tool? The MIT Press, 1980. Vol. 5, No. 2. s. 191 ISSN 1531-4804
2. BALDWIN, David. Economic Statecraft. Princeton: Princeton University Press. 2020. s. 842 ISBN 9780691204444
3. BARNES, Rachel. 2022. *The Guide to Sanctions*. 3rd ed. London : Law Business Research Ltd., 2022. s. 554. ISBN 978-1-83862-874-1
4. GÁLIS, T., DULEBA, A. Rusko, Ukrajina a my. Slovensko : PREMEDIA. 2016. s. 168. ISBN 9788081593130
5. GORDON, Richard, et al. *Sanctions law*. London : Bloomsbury Publishing, 2019. s. 287. ISBN 9781509900145
6. KREUTZ, Joakim. *Hard Measures by a Soft Power?*. Germany : BICC, Bonn, 2005. s. 50.
7. NEPHEW, R. The art of sanctions : Columbia University Press, 2023, s. 232. ISBN 9780231180276
8. OPPOLZER, K. The Backbone of Economic Sanctions – Comparing US and EU Sanctions Frameworks : EIZ Publishing, 2024, s. 70. ISBN 978-3-03805-697-3

Odborné články

9. BBC. Najvyšší súd vyhlásil druhé kolo volieb na Ukrajine za neplatné. 2014. [cit. 2024-3-25] Dostupné online: <https://www.bbc.co.uk/slovak/news/story/2004/12/printable/041203_ukraine_supcourt_ruling.shtml>
10. Council on Foreign Relation. What are economic sanctions?. 2017. [cit. 2024-3-21] Dostupné online: <<https://www.cfr.org/background/what-are-economic-sanctions>>
11. Demagog. Sulík a Blanár v Na telo. 2023. Dostupné online: <<https://demagog.sk/vyrok/49072>hjd>>
12. EUIdeas. Can EU citizens like Roman Abramovich be sanctioned?. 2022. Dostupné online: <<https://euideas.eu.eu/2022/03/09/can-eu-citizens-like-roman-abramovich-be-sanctioned/>>

13. EUR-LEX. Všeobecný rámec pre reštriktívne opatrenia EÚ. 2023. Dostupné online: <<https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/general-framework-for-eu-sanctions.html>>
14. European Council. Why the EU adopts sanctions. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/>>
15. European Parliament. Economic impact of Russias war on Ukraine: European Council response. 2024. BRIEFING European Council in Action. Dostupné online: <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI\(2024\)757783_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757783/EPRS_BRI(2024)757783_EN.pdf)>
16. Európska komisia. Globálny sankčný režim EÚ v oblasti ľudských práv – ročné preskúmanie prílohy. 2021. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2021/12/06/eu-global-human-rights-sanctions-regime-annual-review-of-annex/>>
17. Európska Komisia. Implementácia právnych predpisov EÚ. Dostupné online: <https://commission.europa.eu/law/application-eu-law/implementing-eu-law_sk>
18. Európska rada. Ako EÚ prijíma a preskúmava sankcie?. Aktualizované 23. apríla 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/adoption-review-procedure/#Adoption%20of%20a%20Council%20decision>>
19. Európska rada. Ceny energií a bezpečnosť dodávok [online] 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/energy-prices-and-security-of-supply/>>
20. Európska rada. Chronologický prehľad – sankcie EÚ voči Rusku. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions-against-russia/timeline-sanctions-against-russia/>>
21. Európska rada. Potravinová bezpečnosť a cenová dostupnosť. 2024 Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/food-security-and-affordability/>>
22. Európska rada. Sankcie EÚ voči Rusku: podrobné informácie. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>>
23. Európska rada. Sankcie EÚ: stručné vysvetlenie. 2024. Dostupné online : <<https://www.consilium.europa.eu/sk/infographics/the-eu-sanctions-process-explained/>>

24. Európska rada. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine: komplexným 14. balíkom sankcií EÚ sa bráni ich obchádzaniu a prijímajú sa opatrenia v oblasti energetiky. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2024/06/24/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-comprehensive-eu-s-14th-package-of-sanctions-cracks-down-on-circumvention-and-adopts-energy-measures/>>
25. Európska rada. Vplyv invázie Ruska na Ukrajinu na trhy: reakcia EÚ. 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/#mobility>>
26. Európska rada. Vplyv sankcií na ruské hospodárstvo. 2023. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/infographics/impact-sanctions-russian-economy/#0>>
27. Eurostat. Number of people under temporary protection at 4.2 milion. 2024. Dostupné online: <<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240408-1>>
28. Eurostat. Population and migration. 2022. Dostupné online: <<https://ec.europa.eu/eurostat/web/ukraine/overview>>
29. Finančné noviny. Dopady sankcií na ekonomiku Ruskej federácie. 2023. Dostupné online: <<https://financnenoviny.com/dopady-sankcii-na-ekonomiku-ruskej-federacie/>>
30. FINELLI, F.: Who are the Russian oligarchs? Recent development in the case law of the European Court of Justice., vol. 8, no. 3, 2023, pp. 1513-1522. European Papers, <https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_EF_2023_I_045_Francesca_Finelli_00727.pdf>
31. CHALLET, C. Reflections on Judicial Review of EU Sanctions Following the Crisis in Ukraine by the Court of Justice of the European Union. Belgium : European Legal Studies 4/2020, 2020
32. INTERNATIONAL MONETARY FUND. REGIONAL ECONOMIC OUTLOOK. 2024. Dostupné online: <<https://www.imf.org/en/Publications/REO>>
33. ISS European Union. On target? EU sanctions as security policy tools. Paris: EU Institute for Security Studies. No. 25, 2015, pp. 18-27. Published by the EU

Institute for Security Studies. Dostupné online:

<https://www.files.ethz.ch/isn/193930/Report_25_EU_Sanctions.pdf>

34. KOCHAJDOVÁ, M. Almanach : Aktuálne otázky svetovej Ekonomiky a Politiky. Ekonomické sankcie ako nástroj zahraničnej. Slovensko : Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, 2019. s. 16-22 Dostupné na internete: <https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/almanach/almanach_1_2019.pdf>
35. Market Business News. What are economic sanctions? Definition and meaning. 2024. Dostupné online: <<https://marketbusinessnews.com/financial-glossary/economic-sanctions/>>
36. Ministerstvo hospodárstva SR. Sankcie voči Ruskej federácii a Bielorusku. 2022. Dostupné online: <<https://www.economy.gov.sk/obchod/sankcie-voci-rusku-a-bielorusku>>
37. Ministerstvo hospodárstva SR. Schéma štátnej pomoci na podporu podnikov. 2022. [cit. 2024-4-4] Dostupné online: <https://energodotacie.mhsr.sk/files/Schema_statnej_pomoci_SA_104846_2022_N.pdf>
38. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. FAC – Rada pre zahraničné veci. Dostupné online: <<https://www.mzv.sk/diplomacy/slovakia-in-european-union/european-policies/foreign-affairs-council>>
39. Národná banka Slovenska. Vojna a dopady na ekonomiku. Dostupné online: <<https://nbs.sk/vojna-a-dopady-na-ekonomiku/>>
40. O peniazoch. Vojna na Ukrajine zasiahla aj slovenskú ekonomiku: Jej rast mohol byť bez konfliktu dvojnásobný. 2023. Dostupné online: <<https://openiazoch.zoznam.sk/financie/vojna-na-ukrajine-zasiahla-aj-slovensku-ekonomiku-jej-rast-mohol-byt-bez-konfliktu-dvojnashobny/>>
41. Office of Foreign Assets Control. Russian Harmful Foreign Activities Sanctions. 2023. Dostupné online: <<https://ofac.treasury.gov/sanctions-programs-and-country-information/russian-harmful-foreign-activities-sanctions>>
42. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe. Čo je OBSE?. Dostupné online: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/8/408347_0.pdf>
43. Oznámenie komisie európskeho parlamentu a rade. Smerom k smernici o trestných sankciách za porušenie reštriktívnych opatrení Únie. 2022. Dostupné online:

- <https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:98718f32-dc31-11ec-a534-01aa75ed71a1.0003.02/DOC_1&format=PDF>
44. Pravda. Putin uznal separatistické republiky v Donbase. 2022. Dostupné online: <<https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/617703-putin-rozhodnutie-o-uznani-nezavislosti-donbaskych-republik-padne-dnes/>>
45. PUTIN, V. On the Historical Unity of Russians and Ukrainians. 2021. Dostupné online: <<http://nationsworld.kr/cncho/paper/80-Putin.pdf>>
46. RUŽIČKOVÁ, M. et al. PRAVDOU PROTI PRAUDE „NIE JE TO PRAVDA, ALE MOHLA BY BYŤ“. Košice : Zborník príspevkov z XI. Ročníka Medzinárodnej vedeckej konferencie študentov a mladých vedeckých pracovníkov, Katedra Filozofickej fakulty UPJŠ v KE, 2023. s. 34-50. Dostupné online: <<https://unibook.upjs.sk/img/cms/2023/ff/pravdou-proti-praude.pdf#page=34>>
47. SITA. Vojna na Ukrajine zredukuje rast globálnej ekonomiky, a zvýšenie cien najviac postihuje chudobných. 2022. Dostupné online: <<https://sita.sk/vofinanciach/vojna-na-ukrajine-zredukuje-rast-globalnej-ekonomiky-a-zvysenie-cien-najviac-postihne-najchudobnejších/>>
48. Slovak Business Agency. Výsledky prieskum: ako vplýva konflikt na Ukrajine na našich podnikateľov?. Dostupné online: <<https://www.sbagency.sk/vysledky-prieskum-ako-vplyva-konflikt-na-ukrajine-na-nasich-podnikateľov/>>
49. TROCHAN, J. VOJNOVÝ KONFLIKT NA UKRAJINE: PRÍČINY, CHARAKTER A SCENÁRE MOŽNÉHO VÝVOJA. Liptovský Mikuláš : Národná a medzinárodná bezpečnosť 2023 : zborník príspevkov zo 14. medzinárodnej vedeckej konferencie. 2023. Dostupné online: <http://ak.aos.sk/images/repozitar/zborniky/NaMB_prispevky_2023/424-434_TROCHAN.pdf>
50. Úrad pre verejné obstarávanie. Súdny dvor Európskej únie. Dostupné online: <<https://www.uvo.gov.sk/o-urade/zakladne-informacie-a-dokumenty/eu-a-medzinarodna-spolupraca/sudny-dvor-europskej-unie>>
51. Závery Rady z 21. a 22. marca 2024. Dostupné online: <<https://www.consilium.europa.eu/media/70908/euco-conclusions-2122032024-sk.pdf>>

Právne predpisy

52. COUNCIL COMMON POSITION 2006/795/CFSP of 20 November 2006 concerning restrictive measure against the Democratic People's Republic of Korea
53. COUNCIL DECISION 2009/599/CFSP of 4 August 2009 implementing Common Position 2006/795/CFSP concerning restrictive measures against the Democratic People's Republic of Korea
54. Council Decision 2012/642/CFSP of 15 October 2012 concerning restrictive measures against Belarus
55. Council of the European Union 5664/18. *Guidelines on implementation and evaluation of restrictive measures (sanctions) in the framework of the EU common foreign and security policy*
56. COUNCIL REGULATION (EU) No 696/2013 of 22 July 2013 amending Regulation (EC) No 329/2007 concerning restrictive measures against the Democratic People's Republic of Korea
57. JUDGMENT OF THE GENERAL COURT (first chamber) from 13 September 2023 in case T-305/22
58. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/821 z 20. mája 2021, ktorým sa stanovuje režim Únie na kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu s dvojakým použitím
59. Nariadenie Rady (EÚ) 2019/796 o reštriktívnych opatreniach proti kybernetickým útokom ohrozujúcim Úniu alebo jej členské štáty
60. Nariadenie rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny
61. Oznámenie Komisie dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine 2022/ C 131 I/01
62. P6_TA(2005)0009 Výsledky volieb na Ukrajine, Uznesenie Európskeho parlamentu o výsledkoch volieb na Ukrajine
63. Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/351 z 1. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine
64. ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2023/1094 z 5. júna 2023, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie,

ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť
Ukrajiny

65. Rozhodnutie Rady 2014/119/SZBP z 5. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine
66. Rozhodnutie Rady 2014/145/SZBP zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny
67. Rozsudok vo veci T-305/22
68. ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (prvá rozšírená komora) z 20. decembra 2023 vo veci T-313/22
69. Rozsudok Všeobecného súdu z 27. júla 2022 – vec T-125/22
70. Spoločná pozícia Rady 2008/944/SZBP z 8. decembra 2008, ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu
71. Usmernenia o vykonávaní a vyhodnocovaní reštriktívnych opatrení (sankcií) v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ 5664/18
72. Vykonávacie nariadenie rady (EÚ) 2020/1998 zo 7. decembra 2020 o reštriktívnych opatreniach proti závažnému porušovaniu a zneužívaniu ľudských práv
73. Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana
74. Zmluva o Európskej únii
75. Zmluva o fungovaní Európskej únie
76. Дію Договору припинено. Див. Закон N 2643-VIII ([2643-19](#))